EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 6.10.2010
KOM(2010) 546 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Europa 2020-flagskibsinitiativ
Innovation i EU

SEK(2010) 1161

Resumé

I en tid med begrænsede offentlige budgetter, store demografiske forandringer og stigende global konkurrence afhænger Europas konkurrenceevne, vores kapacitet til at skabe millioner af nye arbejdspladser til erstatning af dem, der gik tabt som følge af krisen, og i det hele taget vores fremtidige levestandard af vores evne til at stimulere innovation inden for produkter, tjenesteydelser, handel og samfundsmæssige processer og modeller. Dette er grunden til, at innovation har fået en central placering i Europa 2020-strategien. Innovation er også vores bedste middel til at løse større samfundsmæssige problemer, der trænger sig mere og mere på for hver dag, der går, herunder klimaændringer, energi- og ressouceknaphed, sundhed og aldring.

Europa har ingen mangel på potentiale. Vi råder over nogle af verdens førende forskere, iværksættere og virksomheder og står meget stærkt med hensyn til værdier, traditioner, kreativitet og alsidighed. Vi har gjort store fremskridt i skabelsen af det største hjemmemarked i verden. Europas erhvervsliv og civilsamfund er aktivt engageret i vækst- og udviklingsøkonomier over hele verden. En lang række innovationer, der har ændret vores samfund, kan spores tilbage til Europa. Vi kan - og skal - dog gøre det endnu bedre. Vi bør i en global økonomi i hastig forandring forsøge at udnytte vores styrkeområder og effektivt forbedre vores svagheder:

– Underinvestering i vores vidensgrundlag. Andre lande som f.eks. USA og Japan investerer mere end vi gør, og Kina er også ved at indhente os.

– Utilfredsstillende rammebetingelser lige fra dårlig adgang til finansiering, høje omkostninger i forbindelse med intellektuelle ejendomsrettigheder til langsom standardisering og ineffektiv anvendelse af offentlige indkøb. Dette er et alvorligt handicap, når virksomhederne samtidig har mulighed for at investere og forske i mange andre dele af verden.

– For stor fragmentering og omkostningskrævende overlapninger. Vi skal blive bedre til at anvende vores ressourcer effektivt og opnå en kritisk masse.

Den største udfordring for EU og medlemsstaterne er nok at finde en meget mere strategisk tilgang til innovation. En tilgang, hvor innovation indgår som en overordnet politisk målsætning på mellemlangt og langt sigt, hvor alle politiske instrumenter, foranstaltninger og finansieringsmuligheder er udformet således, at de bidrager til innovation, hvor EU's og de nationale/regionale politikker er nøje sammenhængende og indbyrdes forstærkende, og sidst men ikke mindst hvor de ansvarlige på højeste politiske plan fastsætter en strategisk agenda, nøje overvåger udviklingen og håndterer forsinkelser.

Innovations-EU indeholder en sådan dristig, integreret og strategisk tilgang, der drager fordel af og udnytter løftestangseffekten af vores styrkeområder på en ny og produktiv måde, hvilket bidrager til at bevare det økonomiske grundlag for vores livskvalitet og samfundsmodel i takt med befolkningens aldring. Hvis vi blot følger sædvanlig praksis ("business-as-usual"-scenario), vil det medføre et tab af vores konkurrencemæssige fordele og er ensbetydende med, at vi accepterer Europas fortsatte tilbagegang.

Rent konkret kræver gennemførelsen af Innovations-EU følgende:

1. **I en tid med finanspolitiske begrænsninger er det nødvendigt, at EU og medlemsstaterne fortsat investerer i uddannelse, FoU, innovation og ikt. Sådanne investeringer bør ikke blot være beskyttet mod budgetnedskæringer men om muligt også forhøjes.**

2. **Dette bør gå hånd i hånd med reformer for at få mere værdi for pengene og undgå fragmentering. Koordineringen og resultaterne af EU's og de nationale forsknings- og innovationssystemer bør forbedres.**

3. **Vores uddannelsessystemer bør moderniseres på alle niveauer. Topkvalitet bør i højere grad blive et ledende princip. Vi har brug for flere universiteter i verdensklasse og bør øge kvalifikationsniveauet og tiltrække de bedste talenter fra udlandet.**

4. **Forskere og innovatorer skal have lige så nemt ved at arbejde og samarbejde på tværs af EU som inden for de nationale grænser. Det europæiske forskningsrum bør færdiggøres senest om fire år og danne ramme for en virkelig fri bevægelighed for viden.**

5. **Adgangen til EU-programmerne skal forenkles og der bør ske en styrkelse af deres løftestangseffekt for investeringer i den private sektor med støtte fra Den Europæiske Investeringsbank. Det Europæiske Forskningsråds rolle bør styrkes. Der bør skrues helt op for rammeprogrammets støtte til udviklingen af hurtigtvoksende små og mellemstore virksomheder. Den Europæiske Fond for Regionaludvikling bør udnyttes fuldt ud til at udvikle forsknings- og innovationskapaciteter på tværs af Europa baseret på intelligente specialiseringsstrategier på regionalt niveau.**

6. **Vi skal forsøge at få mere innovation ud af vores forskning. Samarbejdet mellem de videnskabelige miljøer og erhvervslivet bør styrkes, forhindringer bør fjernes, og der bør skabes incitamenter.**

7. **De resterende forhindringer for at iværksættere kan bringe deres idéer til torvs bør fjernes: bedre adgang til finansiering, særlig for små og mellemstore virksomheder, overkommelige udgifter til intellektuelle ejendomsrettigheder, intelligente og mere ambitiøse regler og målsætninger, hurtigere fastsættelse af interoperable standarder og strategisk anvendelse af vores massive budgetter for offentlige indkøb. En foranstaltning på kort sigt bør være at opnå enighed om EU-patentet inden årets udgang.**

8. **Der bør iværksættes europæiske innovationspartnerskaber for at fremskynde forskning, udvikling og markedsføring af innovationer til at løse større samfundsmæssige problemer, samle ekspertise og ressourcer samt styrke den europæiske industris konkurrenceevne, idet det første indsatsområde bør vedrøre sund aldring.**

9. **Vi skal blive bedre til at udnytte vores styrker inden for design og kreativitet. Vi skal sætte fokus på social innovation. Vi skal udvikle en bedre forståelse for innovation i den offentlige sektor, identificere vellykkede initiativer og gøre dem mere synlige samt benchmarke fremskridtene.**

10. **Vi skal blive bedre til at samarbejde med vores internationale partnere. Det indebærer, at vi åbner op for vores FoU-programmer, idet vi skal sikre os samme betingelser i lande uden for EU. Det betyder også, at vi skal føre en koordineret EU-politik udadtil, når det er nødvendigt for at beskytte vores interesser.**

Dette er kort sagt, hvad Innovations-EU handler om. Vi vil kunne opnå betydelige fordele: Hvis vi opfylder vores mål om senest i 2020 at bruge 3 % af EU's BNP på FoU, kunne vi ifølge de seneste beregninger skabe mere end 3,7 mio. arbejdspladser og øge det årlige BNP med næsten 800 mia. EUR senest i 2025[1]. For at realisere dette, vil det kræve en fuld og vedvarende støtte fra Det Europæiske Råd, Europa-Parlamentet, medlemsstaternes regeringer, erhvervslivet, de offentlige myndigheder, forskere og offentligheden.

Vi vil med Innovations-EU få en vision, en dagsorden, en klar opgavefordeling og robuste overvågningsprocedurer. Europa-Kommissionen vil gøre alt det, der kræves, for at Innovations-EU skal blive en realitet.

---

[1] P. Zagamé (2010), *The Cost of a non-innovative Europe*.

INDHOLDSFORTEGNELSE

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET
Europa 2020-flagskibsinitiativ Innovation i EU SEK(2010) 1161 1

1. Indledning 7

2. Styrkelse af vidensbasen og mindskelse af fragmenteringen..... 10

2.1. Stræben efter topkvalitet inden for uddannelse og udvikling af kvalifikationer..... 10

2.2. Realisering af det europæiske forskningsrum 11

2.3. EU's finansieringsinstrumenter skal fokuseres på prioriteringer under Innovations-EU 13

2.4. Fremme af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi som en model for innovationsstyring 14

3. Markedsføring af gode idéer 15

3.1. Forbedring af adgangen til finansiering for innovative virksomheder..... 15

3.2. Etablering af et indre innovationsmarked 17

3.3. Fremme af åbenhed og udnyttelse af Europas kreative potentiale..... 20

4. Maksimering af den sociale og territoriale samhørighed 23

4.1. Spredning af fordelene ved innovation til hele EU 23

4.2. Forøgelse af de sociale fordele..... 24

5. Der kan kun ske et gennembrud, hvis kræfterne forenes: Europæiske innovationspartnerskaber 25

6. Styrkelse af vores politikker udadtil 30

7. Hvordan kommer vi videre?..... 31

7.1. Reform af forsknings- og innovationssystemerne..... 31

7.2. Måling af fremskidt..... 32

7.3. En forpligtelse for alle til at realisere Innovations-EU 33

BILAG I ..... Selvevalueringsværktøj: Kendetegn ved velfungerende nationale og regionale forsknings- og innovationssystemer..... 35

BILAG II Resultattavle for forskning og innovation 40

BILAG III Europæiske innovationspartnerskaber Målsætninger og anvendelsesområde for et pilotprojekt vedrørende et europæisk innovationspartnerskab inden for aktiv og sund aldring 44

1. INDLEDNING

Hvad skal være grundlaget for Europas fremtidige konkurrenceevne i en tid, hvor man forsøger at tøjle de offentlige underskud for at rette op på de offentlige finanser, og hvor vores arbejdsstyrke begynder at blive mindre? Hvordan skal vi skabe ny vækst og nye arbejdspladser? Hvordan får vi Europas økonomi tilbage på sporet?

Hvordan tackler vi voksende samfundsmæssige problemer som klimaændringer, energiforsyning, ressourceknaphed og virkningerne af demografiske forandringer? Hvordan forbedrer vi sundheden og sikkerheden og giver adgang til vand og fødevarer af høj kvalitet og til rimelige priser?

Det eneste svar er innovation, der er et centralt element i den Europa 2020-strategi[2], som medlemsstaterne vedtog på Det Europæiske Råds møde i juni 2010, og der understøtter strategiens mål vedrørende intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Innovations-EU er et af de syv flagskibsinitiativer, der er omhandlet i Europa 2020-strategien. Det skal skabe bedre vilkår og adgang til finansiering for forskning og innovation, så det sikres, at innovative idéer kan omdannes til nye varer og tjenesteydelser, som skaber vækst og beskæftigelse.

Innovations-EU er blevet udviklet sideløbende med flagskibsinitiativet om "En industripolitik for en globaliseret verden", som skal sikre en stærk, konkurrencedygtig og forskelligartet værdikæde inden for fremstillingsvirksomhed med særlig fokus på små og mellemstore virksomheder. Det supplerer andre flagskibsinitiativer som f.eks. "Den digitale dagsorden", "Unge på vej" og "Dagsordenen for nye kvalifikationer og nye job". Disse vil sammen med Innovations-EU forbedre betingelserne for innovation, bl.a. gennem fremskyndelse af udbredelsen af højhastighedsinternet og dets applikationer, sikring af et solidt industrigrundlag og fremme af uddannelsessystemer af høj kvalitet, moderne arbejdsmarkeder og sikring af, at Europas fremtidige arbejdsstyrke har den rette blanding af kvalifikationer. Andre betydningsfulde politikker, herunder f.eks. relanceringen af det indre marked ved hjælp af loven om det indre marked, en effektiv konkurrencepolitik og bedre adgang til tredjelandsmarkeder ved hjælp af en ny handelsstrategi, vil også supplere og styrke Innovations-EU.

Denne meddelelse omhandler Europas udfordringer og muligheder inden for en række centrale områder, hvor der umiddelbart er behov for en vedvarende indsats. Den indeholder en klar beskrivelse af de europæiske, nationale og regionale initiativer, der er nødvendige for at gennemføre Innovations-EU[3].

Europa har et stærkt udgangspunkt. En række medlemsstater er i dag førende i verden inden for fremstillingsvirksomhed, kreativitet, design, rumfart, telekommunikation, energi og miljøteknologier. Vi har regioner, som er blandt de mest innovative i verden. Vores økonomier støttes af verdens mest dynamiske offentlige tjenester og stærke traditioner inden for social innovation.

Vi kan og skal dog gøre det bedre. Vi investerer ikke nok i vores vidensbase, idet vores årlige FoU-udgifter er 0,8 % (af BNP) lavere end USA's og 1,5 % lavere end Japans med store

---

[2] KOM(2010) 2020.

[3] De initiativer, der foreslås i Innovations-EU støttes med analyserne i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, SEK(2010) 1160.

mangler inden for virksomhedernes FoU-udgifter og venturekapitalinvesteringer[4] – og vores uddannelsessystemer har behov for reformer. Den private sektors FoU flyttes i stigende grad til nye økonomier, og tusinder af vores bedste forskere og innovatorer er flyttet til andre lande, hvor vilkårene er gunstigere. Hvis vi opfylder vores mål om senest i 2020 at bruge 3 % af EU's BNP på FoU, kunne vi ifølge de seneste beregninger skabe mere end 3,7 mio. arbejdspladser og øge det årlige BNP med næsten 800 mia. EUR senest i 2025[5]. For få af vores innovative små og mellemstore virksomheder udvikler sig til store virksomheder. Selv om EU-markedet er det største i verden, er det stadig fragmenteret og ikke tilstrækkeligt innovationsvenligt. Selv om vores tjenesteydelsessektor tegner sig for 70 % af økonomien, er vores vidensintensive tjenester stadig underudviklede.

Lande som Kina og Sydkorea haler hurtigt ind på os og udvikler sig fra at være lande, der efterligner de førende aktører, til at være lande, der fører inden for innovation (jf. sammenligningerne mellem EU og Kina i bilag II). I modsætning til EU har de en strategisk tilgang med hensyn til at skabe et innovationsvenligt miljø.

Deres udvikling skaber enorme markedsmuligheder og nye samarbejdsmuligheder, men også et betydeligt pres på vores virksomheder. USA's og Japans resultater inden for innovation er imidlertid stadig bedre end EU's. EU skal tage udfordringerne op uden tøven for at udnytte det kæmpemæssige videnskabelige og innovative potentiale. EU skal:

- **Løse problemerne vedrørende ugunstige rammebetingelser:** Private investeringer i forskning og innovation bremses, og idéer hindres i at nå ud på markedet på grund af ringe adgang til finansiering, omkostningstunge patentordninger, markedsfragmentering, utidssvarende regler og procedurer, langsommelig standardisering og manglende strategisk anvendelse af offentlige indkøb. Hindringer på det indre marked gør det desuden vanskeligere for de forskellige aktører at samarbejde på tværs af grænserne samt anvende og dele viden fra alle kilder, hvilket ellers i stigende grad er grundlaget for udvikling af vellykket innovation.

- **Undgå en fragmenteret indsats:** Nationale og regionale forsknings- og innovationsordninger fungerer fortsat hver for sig med en meget begrænset europæisk dimension. Dette indebærer omkostningstung gentagelse og overlapning, som er uacceptabel i en situation med finansielle stramninger. Hvis EU samordner indsatsen bedre, fokuserer på at opnå topkvalitet og skaber et reelt europæisk forskningsrum, kan kvaliteten af forskningen og mulighederne for, at Europa opnår betydningsfulde gennembrud, forbedres, og effektiviteten af de investeringer, som er en forudsætning for markedsføring af idéerne, kan øges.

I en verden præget af globalisering skal Europa også udvikle sin egen særegne tilgang til innovation, som bygger på vores styrker og udnytter vores værdier gennem:

- **Fokus på innovation, som tager de vigtigste samfundsmæssige udfordringer, der er identificeret i Europa 2020, op**, idet vores førende rolle inden for centrale teknologier styrkes, de muligheder, som disse markeder giver for innovative virksomheder, udnyttes,

---

4 Virksomhedernes FoU-udgifter er 66 % lavere end i USA og 122 % lavere end i Japan (udtrykt som andel af BNP); venturekapitalinvesteringerne er 64 % lavere end i USA, og den andel af befolkningen, som har en videregående uddannelse, er 69 % lavere end i USA og 76 % lavere end i Japan (jf. bilag II).

5 P. Zagamé, (2010) *The cost of a non-innovative Europe*, http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-research-achievements_en.html.

og EU's konkurrenceevne forbedres. Innovation skal være et centralt element i EU's politikker, og EU skal udnytte den offentlige sektors store potentiale inden for områder som energi og vand, sundhed, offentlig transport og uddannelse med henblik på at markedsføre nye løsninger.

- **Brug af en bredere definition af innovation**, både forskningsbaseret innovation og innovation i forbindelse med forretningsmodeller, design, branding og tjenesteydelser, som giver en merværdi for brugerne, og hvor Europa råder over enestående talenter. Vores befolknings kreativitet og forskelligartethed samt de europæiske kreative industriers styrke giver enorme muligheder for at skabe ny vækst og nye arbejdspladser gennem innovation, navnlig for små og mellemstore virksomheder.

- **Inddragelse af alle aktører og alle regioner i innovationscyklussen:** Ikke blot store virksomheder, men også små og mellemstore virksomheder i alle sektorer, herunder den offentlige sektor, den sociale økonomi og borgerne selv ("social innovation"); ikke blot nogle få højteknologiske områder, men alle regioner i Europa og hver enkelt medlemsstat, som hver især skal fokusere på sine egne stærke sider ("intelligent specialisering") og indgå i partnerskaber med Europa, medlemsstaterne og regionerne.

Hertil kommer, at lige konkurrence og velfungerende konkurrenceprægede markeder er nøgleforudsætninger for innovation, hvorfor det er nødvendigt med en effektiv håndhævelse af de konkurrenceregler, der sikrer markedsadgang og -muligheder for nye aktører.

Sideløbende vil Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd overvåge Europas resultater inden for de tematiske områder i Europa 2020-strategien. Den første vurdering af denne type i december 2010 vil vedrøre forskning og innovation. Der er behov for radikale ændringer for at realisere Innovations-EU. I tiden efter krisen skal Europa lægge sædvanlig praksis bag sig og gøre innovation til den overordnede politiske målsætning. Der er behov for politisk lederskab, dristige beslutninger og konsekvent gennemførelse, hvis EU's økonomi skal forvandles til et ægte Innovations-EU.

EU bør forpligte sig til at skabe et reelt Innovations-EU senest i 2020 ved:

– **at tage kollektivt ansvar for en strategisk, inklusiv og erhvervsorienteret forsknings- og innovationspolitik for at løse store samfundsmæssige problemer, øge konkurrenceevnen og skabe nye arbejdspladser. Kommissionen agter at lade denne strategiske tilgang til innovation indgå i alle sine politikker og opfordrer de øvrige EU-institutioner til at gøre det samme**

– **at prioritere og beskytte investeringer i vores vidensbase, at mindske den omkostningstunge fragmentering og at skabe gunstigere vilkår for innovation og markedsføring af idéer i Europa. Fristen for realisering af det europæiske forskningsrum bør fastsættes til 2014**

– **at vedtage lancering af europæiske innovationspartnerskaber, hvoraf det første skal vedrøre en aktiv og sund alderdom, for at samle ressourcer og ekspertise med henblik på at finde løsninger på samfundsmæssige problemer og opnå konkurrencemæssige fordele på centrale markeder.**

2. STYRKELSE AF VIDENSBASEN OG MINDSKELSE AF FRAGMENTERINGEN

2.1. Stræben efter topkvalitet inden for uddannelse og udvikling af kvalifikationer

Der er blevet udviklet omfattende programmer for uddannelse, efteruddannelse og fremme af forsknings- og innovationskarrierer i mange lande i hele verden. EU skal sikre sig, at der rådes over et tilstrækkeligt antal højtkvalificerede arbejdstagere, som bør tilbydes attraktive karrierer og gode muligheder for mobilitet på tværs af sektorer og lande; ellers vil investeringerne i innovation og talenterne forsvinde andre steder hen[6].

Udgangspunktet for Innovations-EU er at skabe et moderne uddannelsessystem af topkvalitet i alle medlemsstaterne. Selv om Europa har et godt grundlæggende uddannelsessystem set i forhold til mange andre lande i verden, er der stadig betydelige svagheder med hensyn til undervisningen i videnskabelige fag i visse medlemsstater. Der er stadig for få piger, som har videnskabelige fag på højt niveau. Desuden er der nu behov for innovation overalt i samfundet: Skolerne skal sikre, at alle unge er rede til at tage denne udfordring op.

Der er ligeledes et presserende behov for reform af de videregående uddannelser. De fleste europæiske universiteter tiltrækker ikke et tilstrækkeligt antal af de bedste talenter i verden, og relativt få af universiteterne har topplaceringer på de internationale ranglister. De europæiske universiteter bør befries for overregulering og mikroforvaltning, men de skal til gengæld fuldt ud acceptere institutionel ansvarlighed. Der er også behov for, at universiteterne bliver mere forskelligartede med hensyn til mission og tilgang, og at der foretages en mere intelligent specialisering på tværs af forskellige områder.

Forskernes andel af den europæiske befolkning ligger et godt stykke under andelen i USA, Japan og andre lande. EU vil få behov for en million nye arbejdspladser inden for forskning, hvis målet om, at FoU skal tegne sig for 3 % af BNP, skal nås. Der er behov for et markant højere antal forskere, da mange forskere vil gå på pension i løbet af de næste ti år. EU og medlemsstaterne bør derfor træffe foranstaltninger for at styrke evnen til at tiltrække og uddanne unge mennesker til at blive forskere og tilbyde internationalt konkurrencedygtige karrierer for at bevare dem i Europa og tiltrække de største talenter fra andre lande. I denne henseende spiller Marie Curie-stipendierne inden for rammerne af forskningsrammeprogrammet en vigtig rolle med hensyn til at styrke forskernes udvikling af kvalifikationer, deres mobilitet og deres karrierer på tværs af grænserne[7]. Mere overordnet set bør der gøres mere for at løse problemerne vedrørende mangel på kvalifikationer inden for innovation og for at gennemføre den europæiske dagsorden for e-færdigheder[8]. Dette er af afgørende betydning for at fremskynde europæiske virksomheders, navnlig små og mellemstore virksomheders, udvikling og indførelse af innovative forretningsmodeller.

Virksomhederne bør i højere grad inddrages i udarbejdelsen af læseplanerne og ph.d.-uddannelserne, således at de kvalifikationer, der erhverves, matcher industriens behov, f.eks. ved brug af forummet mellem universiteter og erhvervslivet[9]. Der findes gode eksempler på tværfaglige tilgange på universiteterne, hvor forskellige kvalifikationer inden for f.eks.

---

6 Politikker og foranstaltninger, der skal fremme adgang til uddannelse af høj kvalitet, velfungerende arbejdsmarkeder og udvikling af kvalifikationer, vil blive behandlet i henholdsvis "Unge på vej" og "Nye kvalifikationer til nye job", som er flagskibsinitiativer under Europa 2020.

7 http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/.

8 Jf. "E-færdigheder i det 21. århundrede: Fremme af konkurrenceevne, vækst og beskæftigelse", KOM(2007) 496.

9 Jf. http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1261_en.htm.

forskning, finans- og erhvervsøkonomi eller kreativitet, design og kendskab til andre kulturer samles[10].

Forpligtelser under Innovations-EU

1. Senest i 2011 bør medlemsstaterne have udarbejdet strategier for **uddannelse af tilstrækkeligt mange forskere til, at deres nationale mål inden for FoU kan nås**, og til **fremme af attraktive beskæftigelsesforhold** i offentlige forskningsinstitutioner. Der tages fuldt ud hensyn til kønsaspektet og spørgsmålet om dobbeltkarrierer i disse strategier.

2. I 2011 vil Kommissionen på grundlag af det forberedende arbejde[11], der er blevet gennemført hidtil, give sin støtte til **en uafhængig, flerdimensionel og international rangordning for at fastsætte benchmarks for universiteternes resultater.** Dette vil gøre det muligt at udpege de europæiske universiteter, der opnår de bedste resultater. I 2011 vil der i en meddelelse blive fremsat yderligere forslag til reform og modernisering af den videregående uddannelse.
Kommissionen vil også støtte samarbejde mellem erhvervslivet og den akademiske verden gennem oprettelsen af "**vidensalliancer**" mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet med henblik på at udvikle **nye læseplaner, der skal løse problemerne vedrørende manglen på innovationskompetencer** (jf. også forpligtelse 3 om e-færdigheder). Disse "vidensalliancer" vil hjælpe universiteterne med at foretage moderniseringer med fokus på tværfaglighed, iværksætterkultur og stærkere partnerskaber med erhvervslivet.

3. Kommissionen vil senest i 2011 foreslå et sæt integrerede rammer for udvikling og fremme af **e-færdigheder inden for innovation og konkurrenceevne** på grundlag af partnerskaber med de berørte parter. Disse vil være baseret på udbud og efterspørgsel, paneuropæiske retningslinjer for nye læseplaner, kvalitetsmærker for industribaseret erhvervsuddannelse og bevidstgørelsesaktiviteter.

2.2. Realisering af det europæiske forskningsrum

Da vi skal have værdi for pengene, er det nu af større betydning end nogensinde at undgå omkostningstunge overlapninger og unødvendige gentagelser i den nationale forskningsindsats. Det er af afgørende betydning, at der skabes et reelt forenet europæisk forskningsrum, hvor alle aktører, både offentlige og private, kan arbejde frit, danne alliancer og samle kritisk masse med henblik på at konkurrere og samarbejde på globalt plan. Grupper af nationale repræsentanter og Europa-Kommissionen har fokuseret på fem centrale områder: menneskelige ressourcer, forskningsprogrammer, forskningsinfrastrukturer, vidensudveksling (jf. afsnit 3.3) og internationalt samarbejde om videnskab og teknologi (jf. afsnit 6). Europas forskere, forskningsinstitutioner og finansieringsorganer står dog stadig over for mange juridiske og praktiske hindringer, som forhindrer dem i at arbejde frit, navnlig på tværs af grænserne. Færdiggørelsen af det europæiske forskningsrum er en retlig forpligtelse, da Rådet og Parlamentet har anmodet om dette. Der skal opnås hurtigere fremskridt, som skal styres

---

10 Det nye Aalto-universitet i Finland er et eksempel på dette.

11 *Feasibility study for a multidimensional global ranking of universities*, http://www.u-multirank.eu; *Assessing Europe's University-Based Research*, http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/assessing-europe-university-based-research_en.pdf.

ved hjælp af et fælles sæt principper og målsætninger. EU bør fastsætte ultimo 2014 som fristen for etablering af et velfungerende europæisk forskningsrum.

Hele systemet for støtte til FoU er blevet alt for komplekst i Europa. Potentielle støttemodtagere skal forholde sig til en lang række forskellige nationale og regionale programmer, mellemstatslige initiativer og EU's finansieringsprocedurer. Reglerne og tidsplanerne for det enorme antal nuværende instrumenter er ikke samordnede. Dette skaber en enorm administrativ byrde og kan hæmme navnlig små og mellemstore virksomheders deltagelse og grænseoverskridende samarbejde. Det arbejde, som for nylig er blevet påbegyndt for at forenkle og samordne procedurerne og vilkårene, og som har deltagelse af berørte parter og finansieringsorganer, skal gives høj prioritet.

Banebrydende forskning og innovation forudsætter i stigende grad infrastrukturer i verdensklasse. Sådanne strukturer tiltrækker talenter fra hele verden til innovationsklynger og er en afgørende forudsætning for udvikling af ikt og centrale støtteteknologier som f.eks. mikro- og nanoelektronik, bioteknologi, nye materialer og avancerede produktionsteknologier. På grund af strukturernes øgede kompleksitet, størrelse og tilknyttede omkostninger skal ressourcerne til deres udvikling og anvendelse samles på europæisk plan og i visse tilfælde på verdensplan. Der er blevet opnået store fremskridt inden for rammerne af Det Europæiske Strategiske Forum om Forskningsinfrastruktur (ESFRI), som har fastsat prioriteringer og været katalysator for investeringer i omfattende infrastrukturer. Der er desuden opnået store fremskridt med hensyn til udviklingen af forskningsrelaterede ikt-infrastrukturer. I betragtning af at det offentliges ressourcer er begrænsede, bør politikerne give disse investeringer høj prioritet, og der bør udvikles nye finansieringsmekanismer. Desuden bør forskningsinfrastrukturerne fortsat åbnes for industrielle forskere, som bør indgå i partnerskaber med henblik på at løse samfundsmæssige problemer og fremme EU's konkurrenceevne.

Forpligtelser under Innovations-EU

4. Kommissionen vil i 2012 foreslå et sæt rammer for **det europæiske forskningsrum og støtteforanstaltninger, der skal fjerne hindringerne for mobilitet og samarbejde på tværs af grænserne**, og som efter planen skal træde i kraft senest ultimo 2014. Ved hjælp af en fælles tilgang skal de navnlig sikre:

- ph.d.-uddannelser af høj kvalitet, attraktive ansættelsesvilkår og en afbalanceret repræsentation af kønnene blandt forskerne

- forskernes mobilitet på tværs af grænser og sektorer, herunder gennem åben rekruttering i offentlige forskningsinstitutioner og sammenlignelige forskningskarrierestrukturer samt fremme af etableringen af europæiske supplerende pensionsfonde

- mulighed for at forskningsorganisationer, finansieringsorganer og fonde kan arbejde på tværs af grænserne, bl.a. ved at sikre enkle og indbyrdes sammenhængende finansieringsregler og –procedurer og med udgangspunkt i de berørte parters, finansieringsorganernes og deres repræsentative organisationers arbejde

- spredning, overførsel og anvendelse af forskningsresultater, herunder gennem åben adgang til publikationer og data fra offentligt støttet forskning

- at medlemsstaternes forskningsinfrastrukturer åbnes for hele den europæiske brugergruppe samt

- samordning af EU's og medlemsstaternes nationale strategier og tiltag vedrørende internationalt samarbejde inden for videnskab og teknologi.

5. Medlemsstaterne bør sammen med Kommissionen senest i 2015 have færdiggjort eller iværksat 60 % af de **prioriterede europæiske forskningsinfrastrukturer**, som på nuværende tidspunkt er identificeret af Det Europæiske Strategiske Forum om Forskningsinfrastruktur (ESFRI)[12]. Disse (ikt og andre) infrastrukturers innovationspotentiale bør forstærkes. Medlemsstaterne opfordres til at revidere deres operationelle programmer for at fremme anvendelsen af midler fra samhørighedsfonden til dette formål.

2.3. EU's finansieringsinstrumenter skal fokuseres på prioriteringer under Innovations-EU

EU's forsknings- og innovationsprogrammer har givet gode resultater for EU, idet de har fokuseret på en stræben efter topkvalitet på europæisk plan. Det Europæiske Forskningsråds succes viser, at dette er vejen frem. Processen for fastsættelse af prioriteringer for afsnittet om samarbejde i rammeprogrammet, som involverer mange berørte parter i hele Europa, giver en enestående merværdi og et grundlag for de prioriteringer, der fastsættes i mange medlemsstaters programmer. Der er opnået store fremskridt med hensyn til udvikling af partnerskaber, som sammen med medlemsstaterne og industrien skal stå for forskningsfinansieringen i praksis[13].

EU's finansieringsinstrumenter for forskning og innovation skal med udgangspunkt i denne udvikling strømlines og rettes mod målene med Innovations-EU. Støtten til hele forsknings- og innovationskæden – fra "blue sky"-forskning til markedsudbredelse – skal styrkes og gøres mere sammenhængende. Finansieringsmulighederne bør opfylde de forskellige deltageres behov, herunder navnlig behovene blandt små og mellemstore virksomheder med potentiale til at omsætte resultaterne til nye produkter og tjenesteydelser.

Integrationen af forsknings- og innovationsdimensionerne bør desuden afspejles i EU's finansieringsprogrammer, herunder rammeprogrammet, rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation og Samhørighedsfonden. Deres udformning og gennemførelse skal også koordineres bedre for at maksimere virkningerne, brugervenligheden og merværdien på EU-plan.

Der er stadig store muligheder for at opnå forenklinger. Forskere og innovatorer bør tilbringe mere tid i laboratoriet eller med at gøre forretninger og mindre tid på papirarbejde. Der kan opnås hurtige fremskridt med hensyn til rammeprogrammet[14], hvis der hurtigt træffes beslutning om Kommissionens forslag til revision af finansforordningerne.

Mens teknologier som lufttransport og telekommunikation ændrede økonomierne i det tyvende århundrede, er det nu andre centrale støtteteknologier som f.eks. øko, nano, bio og

---

12 http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri-roadmap.

13 Partnerskaber baseret på EU-traktatens artikel 185 og 187 (fælles teknologiinitiativer).

14 Kommissionens meddelelse om forenkling af gennemførelsen af rammeprogrammerne for forskning, KOM(2010) 187.

info, der skaber vækst. Disse teknologier kan påvirke alle aspekter af vores liv, og de lovgivningsmæssige rammer skal være baseret på videnskabelige beviser samt gennemsigtige oplysninger og inddragelse af borgerne. Således kan Europa sikre befolkningens tillid til videnskabelige og teknologiske gennembrud samt et miljø, der er gunstigt for investeringer. Dette bør understøttes af en bedre evne til at foretage langsigtet planlægning (herunder fremsynethed, prognoser, teknologisk vurdering og modeller). Sådanne aktiviteter foregår på forskellige niveauer, men de skal samles og anvendes effektivt ved fastlæggelsen af politikker.

6. **EU's fremtidige forsknings- og innovationsprogrammer vil fokusere på Europa 2020-målene og navnlig Innovations-EU**. Med henblik på de næste finansielle overslag vil Kommissionen i 2011 beskrive metoder til i højere grad at rette **fremtidige programmers fokus mod samfundsmæssige udfordringer, strømline finansieringsinstrumenterne og radikalt forenkle adgangen ved at skabe bedre balance mellem et kontrolbaseret system og et tillidsbaseret system.** EFR's rolle med hensyn til at fremme ekspertise bør styrkes og de industridrevne prioriteringer bør udbygges (herunder industridrevne partnerskaber på områder som f.eks. centrale støtteteknologier) inden for rammeprogrammet for forskning.

7. Kommissionen vil udforme **EU's fremtidige forsknings- og innovationsprogrammer** således, at det sikres, at små og mellemstore virksomheder, navnlig dem med et stort vækstpotentiale, får let adgang til programmerne og i stort omfang inddrages i disse. Der bør gøres yderligere brug af partnerskaber med medlemsstaternes agenturer, idet der navnlig bygges videre på erfaringerne med Eureka Eurostars-initiativet.

8. Kommissionen vil **styrke det videnskabelige grundlag for politiske beslutninger** gennem Det Fælles Forskningscenter. Kommissionen vil også skabe et "**europæisk forum for fremadrettede aktiviteter"**, som skal samle eksisterende undersøgelser og data og have deltagelse af offentlige og private interessenter for at forbedre det videnskabelige grundlag for politikkerne.

2.4. Fremme af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi som en model for innovationsstyring

Etableringen af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi har for første gang i EU sat kraftigt skub i indsatsen for at integrere de tre elementer, som vidensamfundet skal bygge på (uddannelse, forskning og innovation), ved at fremme nye modeller for styring og finansiering. Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi udfører pionerarbejde og fungerer som rollemodel for fremme af innovation i Europa. Instituttet dækker hele innovationskæden, og dets videns- og innovationssamfund har til formål at samle verdens bedste kreative og innovative talenter fra forskningssamfundet, erhvervslivet og den akademiske verden til at samarbejde for at løse større samfundsmæssige problemer. Det vil således fremme innovationsdrevet forskning samt etablering af nye virksomheder og virksomhedsudvikling, herunder gennem iværksætteruddannelse, som vil blive anerkendt som tværfaglige uddannelser, der er godkendt af instituttet, og som partneruniversiteterne i videns- og innovationssamfundene vil udstede eksamensbeviser for. Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologis fond vil udvikle ny fleksibel finansiering af iværksætteraktiviteter præget af høj risiko og tilvejebringe filantropisk finansiering til støtte for innovation.

<u>Forpligtelse under Innovations-EU</u>

9.	Senest medio 2011 **bør Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi** udarbejde en strategisk innovationsdagsorden for at **udvide sine aktiviteter**, således at de kan fungere som demonstrationseksempler for Innovations-EU. I dagsordenen bør der redegøres for instituttets langsigtede udvikling inden for rammerne af Innovations-EU, herunder oprettelse af nye videns- og innovationssamfund, tætte forbindelser med den private sektor og en større rolle inden for iværksætterkultur. Den bør også bygge videre på Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologis fond, som etableres i 2010, og på indførelsen af en EIT-grad, som skal være et internationalt anerkendt kvalitetsmærke, i 2011.

3. MARKEDSFØRING AF GODE IDÉER

Europas iværksættere står på nuværende tidspunkt over for en lang række hindringer og ugunstige rammebetingelser, når de skal bringe deres idéer til torvs. Denne række af hindringer skal fjernes systematisk, og der skal skabes et indre marked for innovation på europæisk plan.

3.1. Forbedret adgang til finansiering for innovative virksomheder

Europa skal investere i udviklingen af gode idéer. Dette er primært den private sektors rolle. Europa investerer dog ca. 15 mia. EUR mindre om året i venturekapital end USA, og der er behov for, at virksomhederne investerer 100 mia. EUR mere om året i FoU, hvis målet om 3 % af BNP skal nås[15]. Bankerne er utilbøjelige til at låne til vidensbaserede virksomheder, som ikke kan stille sikkerhed. Den finansielle krise har forværret den i forvejen problematiske situation.

Markedet er præget af en række større mangler. I teknologioverførsels- og opstartsfasen befinder nye virksomheder sig i en livstruende situation, hvor der ikke længere er adgang til offentlige forskningstilskud, og det er umuligt at tiltrække privat finansiering. Offentlig støtte, som skal tiltrække privat opstartsfinansiering for at redde dem ud af denne situation, er på nuværende tidspunkt for fragmenteret og periodisk, eller også har de ansvarlige for forvaltningen af støtten ikke den nødvendige ekspertise.

Innovative virksomheder med potentiale til at udvide aktiviteterne til det internationale marked har kun begrænset adgang til vækstfinansiering i form af venturekapital. De fleste venturekapitalfonde i Europa er for små til at støtte innovative virksomheders fortsatte vækst og har ikke den kritiske masse, der er nødvendig for, at de kan specialisere sig og operere på tværnationalt plan. Europa skal forbedre sit venturekapitalmarked ved at skabe incitamenter til at investere og forbedre lovgivningen.

Mange etablerede innovative virksomheder – både store og små – oplever mangel på lån med høj risiko. Bankerne har ikke evnen til at værdisætte vidensbaserede aktiver som f.eks. intellektuelle ejendomsrettigheder og er derfor uvillige til at investere i vidensbaserede virksomheder. Der er også behov for lån, som skal supplere finansieringen af store infrastrukturprojekter.

---

[15] De seneste data er fra 2008 og omfatter venturekapital (opstart og udvidelse).

Hvis disse mangler skal afhjælpes, og Europa skal være et attraktivt sted for investeringer i innovation, skal offentlig-private partnerskaber anvendes intelligent, og de lovgivningsmæssige rammer ændres. Alle de resterende hindringer for, at venturekapitalfonde kan arbejde på tværs af grænserne, skal fjernes. Børsnoteringen af innovative virksomheder skal forenkles for at lette deres adgang til kapital[16]. Statsstøttereglerne giver medlemsstaterne mulighed for at kompensere for mangler med hensyn til adgangen til finansiering på markedet. Finansieringskløftens omfang vil blive revurderet for at sikre, at der tages højde for de nuværende betingelser.

På EU-plan har den nuværende Finansieringsfacilitet for Risikodeling under det syvende rammeprogram og de finansielle instrumenter under rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation[17] udløst investeringer, der er mere end tyve gange større end bidraget fra EU's budget[18], og det har ikke været muligt at imødekomme efterspørgslen. EIB-Gruppens ekspertise og markedsposition, hvad angår forvaltning af disse finansielle instrumenter, har i væsentlig grad bidraget til en vellykket anvendelse af disse instrumenter. Kommissionens forslag til ændringer af finansforordningerne vil gøre det meget enklere at gennemføre ordninger af denne type fremover.

Som understreget i Europa 2020-strategien er der mulighed for at indføre yderligere innovationsincitamenter, der er knyttet til CO2-markedet, særlig for virksomheder i hastig vækst. Kommissionen vil arbejde videre med denne idé.

Forpligtelser under Innovations-EU

10. Senest i 2014: På grundlag af Kommissionens forslag bør EU **indføre finansielle instrumenter, som skal udløse en større stigning i den private finansiering** og afhjælpe mangler på markedet inden for investeringer i forskning og innovation. Bidrag fra EU's budget bør skabe en stærk løftestangseffekt, således at der kan bygges videre på succesen med det syvende rammeprogram og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation. Kommissionen vil samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank-Gruppe, nationale kreditformidlende organer og private investorer om at udvikle forslag vedrørende følgende kritiske mangler: i) investering i vidensoverførsel og nystartede virksomheder, ii) venturekapital til hurtigtvoksende virksomheder, der udvider på markedet i EU og verdensmarkedet, iii) finansiering med risikodeling af investeringer i FoU og innovationsprojekter og iv) lån til innovative, hurtigtvoksende små og mellemstore virksomheder og midcaps.

---

16 Jf. den kommende meddelse fra Kommissionen om "loven om det indre marked".

17 Finansieringsfaciliteten for Risikodeling er en innovativ ordning for kreditrisikodeling, som Kommissionen og EIB har etableret i fællesskab for at forbedre lånefinansieringen for private virksomheder eller offentlige institutioner, der fremmer aktiviteter med en høj finansiel risikoprofil inden for forskning, teknologisk udvikling, demonstration og innovation. De finansielle instrumenter under rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation dækker lån, lånegarantier og venturekapital og forvaltes af EIF.

18 Til dato har bidrag på 430 mio. EUR til Finansieringsfaciliteten for Risikodeling fra EU's budget og 800 mio. fra EIB, som risikodelingspartner, støttet investeringer på over 18 mia. EUR (15 gange det samlede bidrag til Finansieringsfaciliteten for Risikodeling og 42 gange bidraget fra EU's budget). Det bidrag på 400 mio. EUR, der indtil ultimo 2009 er blevet ydet til finansieringsinstrumenterne under rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation, har udløst investeringer på 9 mia. EUR (22 gange bidraget fra budgettet) i ca. 68 000 forskellige små og mellemstore virksomheder.

Forslagene vil sikre en stærk løftestangseffekt, effektiv forvaltning og let adgang for virksomhederne.

11. Senest i 2012 vil Kommissionen sikre, at **venturekapitalfonde, der er etableret i en af medlemsstaterne, kan operere og investere frit i hele EU (om nødvendigt gennem vedtagelse af ny lovgivning). Den vil søge at fjerne alle** former for skattebehandling, som er ugunstig for grænseoverskridende aktiviteter.

12. Kommissionen vil styrke den mekanisme, hvormed innovative virksomheder og investorer sættes sammen på tværs af grænserne. Den vil udnævne en ledende skikkelse til at styre denne mekanisme. Kommissionen vil inden for rammerne af finansieringsforummet for små og mellemstore virksomheder desuden bl.a. fokusere på de særlige finansieringsproblemer, som små innovative virksomheder står over for.

13. Kommissionen vil i 2011 gennemføre **en midtvejsevaluering af rammerne for statsstøtte til forskning, udvikling og innovation** for at klarlægge, hvilke former for innovation der kan støttes i tilstrækkeligt omfang, herunder navnlig centrale støtteteknologier og innovationer, der skal løse store samfundsmæssige problemer, og hvordan medlemsstaterne bedst kan udnytte disse. Kommissionen vil vurdere effektiviteten af de midlertidige statsstøtteforanstaltninger, der blev indført i 2008, herunder den øgede brug af "safe harbour"-ordningen for venturekapitalinvesteringer, og fremsætte de nødvendige forslag på dette grundlag.

3.2. Etablering af et indre innovationsmarked

Den blotte størrelse af det indre marked kombineret med de stærke forbrugere bør tiltrække innovative investeringer og virksomheder, fremme konkurrencen om at tilbyde de bedste innovative produkter og sætte iværksættere i stand til at markedsføre vellykkede innovationer og at få deres virksomheder til at vokse hurtigt. I realiteten er de nationale markeder dog ofte fragmenterede, og procedurerne er omkostningstunge. Der vil blive forelagt en lov om det indre marked for at fjerne de resterende hindringer for et effektivt indre marked.

Omkostningerne og kompleksiteten forbundet med at opnå patentrettigheder er et kritisk punkt i forbindelse med investeringerne i innovation. På nuværende tidspunkt er det mindst 15 gange dyrere at opnå patent for alle 27 medlemsstater end at opnå patent i USA[19], hvilket hovedsageligt skyldes udgifterne til oversættelse og juridisk bistand. At der ikke findes et billigt og simpelt EU-patent fungerer som en slags skat på innovation. EU-patentet er blevet et symbol på Europas fejlslagne indsats inden for innovation. Det ville skønsmæssigt spare innovative virksomheder 250 mio. EUR og skal vedtages så hurtigt som muligt for at vise, at EU tager Innovations-EU alvorligt.

Det indre markeds potentiale bør også udnyttes gennem politikker, som stimulerer efterspørgslen efter innovation, og udgangspunktet herfor er en effektiv konkurrencepolitik. Størstedelen af EU's tidligere politiske initiativer har fokuseret på foranstaltninger på udbudssiden, som skulle tilskynde til innovation, hvorimod foranstaltninger på efterspørgselssiden giver markederne en større rolle med hensyn til at "trække" innovation fra bunden og op i EU ved hjælp af markedsmuligheder. De første skridt er blevet taget under

[19] "Economic cost-benefit analysis of the Community patent", af Prof. Bruno van Pottelsberghe (2009).

EU's lead market-initiativ, men der er behov for en dristigere tilgang med sammenhæng mellem udbuds- og efterspørgselssiden.

Intelligent og ambitiøs lovgivning kan være en central drivkraft bag innovation, navnlig hvis der anvendes dynamiske og markedsbaserede tilgange. Dette har særlig betydning for øko-innovation. Strengere miljømål og -standarder, f.eks. vedrørende bilers CO2-emissioner, der fastlægger ambitiøse målsætninger og gør fremtiden mere forudsigelig, sætter kraftigt skub i økoinnovation. Harmoniserede regler for produktgodkendelse er ofte af afgørende betydning. F.eks. vil indførelsen af miljøvenlige biler i Europa ikke fungere uden regler, der sikrer typegodkendelse.

Standarder spiller en vigtig rolle for innovation. Da de ensarter oplysninger om en bestemt teknologis udviklingsgrad, muliggør de videnspredning og interoperabilitet mellem nye produkter og tjenesteydelser og giver et udgangspunkt for yderligere innovation. Åbningen af telekommunikationsmarkedet kombineret med GSM-standarden lagde f.eks. fundamentet for Europas succes inden for mobiltelefoner. Standarder kan dog kun have denne nyttige rolle, hvis de tilpasses udviklingen af nye teknologier. Den hastige afkortning af innovationscyklerne og samordning af de tre europæiske standardiseringsorganisationers særskilte teknologier udgør en særlig udfordring. Hvis de europæiske standardiseringsordninger ikke kan tilpasses denne situation, risikerer de at blive overflødige, fordi virksomhederne vil begynde at anvende andre redskaber (som det kunne ses i ikt-sektoren), eller ordningerne kan begynde at virke hæmmende for innovationen, hvad der ville være endnu værre. Et dynamisk standardiseringssystem er også en forudsætning for, at EU kan bevare og styrke sin position ved fastsættelsen af standarder på verdensplan, hvor andre lande i stigende grad søger at fastlægge reglerne.

Store kunder spiller en afgørende rolle ved at stimulere og finansiere højteknologiske virksomheder. USA bruger mindst 49 mia. USD om året[20] på prækommercielle offentlige indkøb (dvs. offentlige indkøb af FoU), hvoraf en del bruges via programmet om innovation og forskning i små virksomheder (SBIR)[21]. USA bruger endnu flere penge på offentlige indkøb af anden innovation end FoU (nye teknologier, produkter og tjenesteydelser).

Offentlige indkøb tegner sig for ca. 17 % af EU's BNP. De repræsenterer et stort marked, navnlig inden for sundhed, transport og energi. Europa har således et enormt og overset potentiale til at fremme innovation ved hjælp af offentlige indkøb. Offentlige indkøb af innovative produkter og tjenesteydelser er af afgørende betydning for forbedring af de offentlige tjenesters kvalitet og effektivitet i en tid med begrænsede budgetter. På trods af de muligheder, som EU's direktiver om offentlige indkøb giver, er kun en beskeden del af de offentlige indkøb i Europa rettet mod innovation. Dette kan tilskrives en lang række forskellige faktorer som f.eks.: incitamenter, der begunstiger løsninger med lav risiko, manglende ekspertise inden for vellykkede offentlige indkøb af nye teknologier og ny innovation samt manglende sammenhæng mellem offentlige indkøb og politiske målsætninger. Disse problemer kan bedst løses gennem rådgivning og udveksling af bedste praksis, herunder inden for grønne offentlige indkøb. Fordi markederne for offentlige indkøb til stadighed er fragmenterede i Europa, får disse heller ikke den kritiske størrelse, som er nødvendig for at udløse innovative investeringer.

---

[20] 2004-tal.

[21] USA pålægger ved lov regeringskontorerne at afsætte 2,5 % af deres eksterne FoU-budgetter til finansiering af projekter, der gennemføres af små og mellemstore virksomheder.

En række medlemsstater afprøver allerede forskellige muligheder for at støtte innovation ved hjælp af prækommercielle offentlige indkøb og tilgange, hvor det vellykkede amerikanske SBIR-program tilpasses forholdene i EU[22]. Resultaterne har været opmuntrende, navnlig for små og mellemstore virksomheder (selv om de offentlige indkøb ikke var forbeholdt disse virksomheder). Hvis en sådan tilgang kunne finde større udbredelse og kombineres med, at forskellige ordregivende myndigheder foretager fælles indkøb, kunne der skabes enorme markeder, som ville sætte skub i innovation og fremme nye innovative virksomheders vækst.

Forpligtelser under Innovations-EU

14. Europa-Parlamentet og Rådet bør træffe de nødvendige foranstaltninger for at vedtage forslagene om EU-patent, sprogordningen og det fælles tvistbilæggelsessystem. Målsætningen er at udstede de første patenter i 2014.

15 Fra 2011: EU og medlemsstaterne bør **screene de lovgivningsmæssige rammer inden for centrale områder, idet der begyndes med lovgivning, som vedrører økoinnovation og europæiske innovationspartnerskaber** (jf. næste afsnit). Der vil således blive udpeget regler, som skal ophæves eller ajourføres, og/eller nye regler, som skal gennemføres for at sikre tilstrækkelige og fortsatte incitamenter til at fremme innovation. Kommissionen vil vejlede om den mest effektive tilrettelæggelse af screeningen.

16. Primo 2011 vil Kommissionen som første trin forelægge en meddelelse, som ledsages af et lovforslag om standardisering, bl.a. i ikt-sektoren, for **at sætte fart i og modernisere fastsættelsen af standarder med henblik på at muliggøre interoperabilitet og fremme innovation på globale markeder præget af hurtig udvikling.** Dette vil blive kombineret med et flerårigt program, som skal foregribe nye standardiseringsbehov og integration af standarder i FoU-projekter under forskningsrammeprogrammet. I meddelelsen undersøges også forskellige muligheder for på lang sigt at sikre, at standardiseringssystemet kan tilpasses den hurtige udvikling på miljøområdet og bidrage til Europas strategiske interne og eksterne målsætninger (bl.a. vedrørende innovation og teknologisk udvikling), herunder gennem iværksættelse af en uafhængig revision.

17. **Medlemsstaterne og regionerne bør fra 2011 afsætte selvstændige budgetter til (prækommercielle) offentlige indkøb af innovative produkter og tjenesteydelser** (herunder produkter og tjenesteydelser udpeget af innovationspartnerskaberne, jf. næste afsnit). Dette burde skabe **EU-dækkende markeder for offentlige indkøb til en værdi af mindst 10 mia. EUR om året**, for så vidt angår innovationer, der forbedrer de offentlige tjenesters effektivitet og kvalitet. Målet bør være at opnå innovative markeder for offentlige indkøb, der svarer til markederne i USA. Kommissionen vil vejlede og etablere en (finansiel) støttemekanisme for at hjælpe de ordregivende myndigheder med at foretage disse offentlige indkøb åbent og uden

[22] Som f.eks. de kontrakter, der indgås under Det Forenede Kongeriges SBRI-ordning og Nederlandenes SBIR-ordning, og hvis formål er udvikling af løsninger på specifikke problemer, der er blevet konstateret inden for leveringen af offentlige tjenester. Disse ordninger er i overensstemmelse med den tilgang, der er beskrevet i Kommissionens meddelelse om prækommercielle offentlige indkøb. USA afsætter en del af det statslige budget til støtte af innovation gennem SBIR-programmet og har opnået en betydelig succes.

forskelsbehandling, at samle ordrerne, at udarbejde fælles specifikationer og at fremme adgangen for små og mellemstore virksomheder.

Kommissionen vil desuden tilbyde **ordregivende myndigheder fra forskellige lande vejledning i at foretage fælles offentlige indkøb** under de gældende direktiver om offentlige indkøb og gøre brug af den løbende generelle evaluering af de nuværende direktiver til at undersøge mulighederne for at indføre yderligere regler for at gøre det lettere at foretage sådanne indkøb.

18. Senest primo 2011 vil Kommissionen forelægge en **handlingsplan for økoinnovation**, som bygger på Innovations-EU og fokuserer på specifikke flaskehalsproblemer, udfordringer og muligheder, for så vidt angår opfyldelse af miljømæssige målsætninger gennem innovation.

3.3. Fremme af åbenhed og udnyttelse af Europas kreative potentiale

Virksomhederne innoverer på forskellige måder. Mens nogle gennemfører FoU og udvikler nye teknologier, baserer mange deres innovationer på eksisterende teknologier eller udvikler nye forretningsmodeller eller tjenesteydelser på grundlag af brugernes og leverandørernes ønsker eller inden for rammerne af klynger eller netværk. Politikkerne skal derfor være udformet med henblik på at støtte alle former for innovation og ikke blot teknologisk innovation. Der kan også være behov for specifikke tilgange for innovative tjenesteydelser med stort vækstpotentiale, navnlig i de kreative industrier[23].

Design er af særlig betydning og anerkendes som en central disciplin og aktivitet, når ideer skal bringes til torvs og omsættes til brugervenlige og tiltrækkende produkter. Der er ganske vist en række europæiske lande, som er førende i verden inden for design, men andre mangler en infrastruktur for design og kvalifikationer inden for design i virksomhederne og på ingeniørskolerne. Denne systemiske mangel har kun været genstand for beskeden opmærksomhed, men skal nu afhjælpes.

Når problemerne bliver mere komplekse, og udgifterne til innovation stiger, tilskyndes virksomhederne i stigende grad til at samarbejde. Der gennemføres stadig udviklingsarbejde internt i virksomheden, men dette arbejde suppleres ofte med en indsats for at udpege, godkende og overføre idéer fra eksterne kilder som f.eks. universiteter og nystartede virksomheder. I visse tilfælde innoverer de i samarbejde med brugerne og forbrugerne for bedre at kunne imødekomme deres behov og skabe nye veje ind på markedet. Drivkraften bag denne tendens er sociale netværk, cloud computing, mobil computing og collaborative computing, og den breder sig til hele fremstillings- og servicesektoren. Det har ligeledes store konsekvenser for forskning, videnskab, uddannelse og den offentlige sektor selv. Denne tendens i retning af åben innovation præget af samarbejde har store politiske konsekvenser. Det er vigtigt at finde den rette balance mellem fremme af spredningen af viden og tilvejebringelse af incitamenter for innovation, men Kommissionen mener også, at disse tendenser vil give langsigtede økonomiske og sociale fordele og bør støttes.

Det er derfor vigtigere end nogensinde at sikre den såkaldte "femte bevægelighed", som ikke blot omfatter forskeres fri bevægelighed, men også fri bevægelighed for innovative ideer. En reel åben innovation kræver mægling, mellemled og netværk, hvor alle aktører kan deltage på

[23] Jf. Kommissionens grønbog "Frigørelse af de kulturelle og kreative industriers potentiale", KOM(2010) 183 endelig.

lige fod. Internationalt konkurrencedygtige klynger spiller en afgørende rolle med hensyn til – fysisk og virtuelt - at bringe store virksomheder, små og mellemstore virksomheder, forskningscentre, videnskabsfolk og praktikere sammen for at udveksle viden og idéer. Vidensoverførslen mellem erhvervslivet og den akademiske verden bør styrkes og skal være grænseoverskridende. Enterprise Europe Network tilbyder tværnational teknologioverførsel, mæglervirksomhed og innovations- og erhvervsrelaterede støttetjenester og hjælper de små og mellemstore virksomheder med at arbejde på tværs af grænserne. Dette bør styrkes og forbedres yderligere.

Dette betyder, at der bør gives bedre adgang til resultaterne af offentligt støttet forskning. Forskningsinformationssystemerne bør forbedres, kædes sammen og gøres mere interoperable, bl.a. ved hjælp af Enterprise Europes teknologioverførselsdatabase, BBS. Den offentlige sektors informationer bør gøres mere tilgængelige til forsknings- og innovationsformål (som foreslået under den digitale dagsorden, hvor Kommissionen planlægger at vedtage en vidtrækkende revision af direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer i 2012).

Et af de centrale emner er, hvordan strømmene af - og dermed fordelene ved – intellektuelle ejendomsrettigheder (intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder patenter, design og ophavsret) øges. Mens EU-patentet bør mindske udgifterne til at opnå patent i Europa markant, navnlig for de små og mellemstore virksomheder, vil udnyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder inden for innovative produkter og tjenester give en lang række økonomiske fordele. Den er af afgørende betydning i sektorer som f.eks. halvledere og telekom, hvor virksomhederne skal samle en række eksisterende teknologier og derfor har behov for adgangsrettigheder til en række forskellige intellektuelle ejendomsrettigheder.

Markederne for handel med intellektuelle ejendomsrettigheder skal blive mindre uigennemskuelige og fragmenterede, således at købere og sælgere let kan finde hinanden, at der investeres i aktiver i form af intellektuelle ejendomsrettigheder, og at transaktionerne gennemføres på rimelige vilkår. Om end en række initiativer er under udvikling på både medlemsstatsplan og internationalt plan[24], bør de udvikles på europæisk plan for at opnå den maksimale effektivitet og udnytte stordriftsfordelene. Disse vidensmarkeder bør være åbne for nye aktører og frigøre det potentiale, der findes i de intellektuelle ejendomsrettigheder, som ligger uudnyttede hen på universiteter og forskningsinstitutioner og i virksomhederne. Dette kunne skabe nye store indkomststrømme, som kunne geninvesteres i forskning, hvorved der skabes en positiv cirkel.

Ud over den støtte vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder, der på nuværende tidspunkt gives gennem helpdesken for intellektuelle ejendomsrettigheder, og samarbejdet med nationale patentkontorer har de små og mellemstore virksomheders behov for mere bistand til at opnå effektiv udnyttelse af intellektuel og industriel ejendomsret, således at de kan konkurrere på lige vilkår med store virksomheder.

Hvis vidensmarkederne skal fungere effektivt, skal forholdet mellem intellektuelle ejendomsrettigheder og konkurrencepolitikken overvejes nøje. Dette har en række forskellige facetter. For det første bør omfanget af beskyttelsen af de intellektuelle ejendomsrettigheder og den høje kvalitet af de patenter, der udstedes i Europa, bevares for at sikre, at de

---

[24] Som f.eks. Patent- og Varemærkestyrelsens markedsplads for intellektuelle ejendomsrettigheder i Danmark og det fælles initiativ, der gennemføres af Caisse des Dépots (Frankrig) og Bank Ocean Tomo (USA).

lovfæstede rettigheder er klart defineret. For det andet skal ordninger for intellektuelle ejendomsrettigheder præget af samarbejde (krydslicensering, patentpuljer osv.) undersøges for at sikre, at de ikke anvendes konkurrencebegrænsende, selv om de normalt har positive virkninger. For det tredje kræver processen for fastsættelse af standarder klare regler om intellektuelle ejendomsrettigheder for at undgå situationer, hvor en virksomhed opnår en urimeligt stærk markedsposition ved at fastsætte standarder på grundlag af virksomhedens egne intellektuelle ejendomsrettigheder.

Forpligtelser under Innovations-EU

19. Kommissionen vil senest i 2011 nedsætte et europæisk designfremmeråd (**European Design Leadership Board**), som vil blive opfordret til at fremsætte forslag inden for et år med henblik på at øge betydningen af design inden for innovation, f.eks. gennem EU-programmer og/eller nationale programmer, og udarbejde et mærke for **europæisk kvalitetsdesign** (**European Design Excellence**). Som en del af opfølgningen på grønbogen om de kulturelle og kreative industrier vil Kommissionen etablere en **alliance for de europæiske kreative industrier** (European Creative Industries Alliance) med henblik på at udvikle nye former for støtte til disse industrier og fremme en øget anvendelse af kreativitet i andre sektorer.

20. Kommissionen vil **fremme åben adgang** til resultaterne af offentligt støttet forskning. Den vil gøre **den åbne adgang til publikationer til et overordnet princip for de projekter, der finansieres af EU's forskningsrammeprogrammer**. Kommissionen vil også støtte udviklingen af **intelligente forskningsinformationstjenester**, som er fuldt ud åbne for søgninger, og tillade let adgang til resultaterne af forskningsprojekter.

21. Kommissionen vil **fremme effektiv forskning og vidensoverførsel præget af samarbejde** inden for rammerne af forskningsrammeprogrammerne og i andre sammenhænge. Den vil samarbejde med de berørte parter om at udvikle en række standardkonsortiumaftaler, der både dækker traditionelle tilgange til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og tilgange præget af mere åbenhed. Der er også behov for mekanismer, der kan styrke vidensoverførselkontorer i offentlige forskningsorganisationer yderligere, navnlig gennem tværnationalt samarbejde.

22. Inden udgangen af 2011 vil Kommissionen i tæt samarbejde med medlemsstaterne og de berørte parter fremsætte forslag om **udvikling af et europæisk vidensmarked for patenter og licenser.** Dette bør bygge på medlemsstaternes erfaringer med **handelsplatforme**, der matcher udbuddet med efterspørgslen, **markedspladser, der muliggør finansielle investeringer** i immaterielle aktiver, og andre idéer til anvendelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, der har været uudnyttet i en periode, herunder f.eks. patentpuljer og mæglervirksomhed inden for innovation.

23. Kommissionen vil **undersøge den rolle, som konkurrencepolitikken spiller som beskyttelse mod, at intellektuelle ejendomsrettigheder anvendes konkurrencebegrænsende.** Den vil analysere konsekvenserne af aftaler om intellektuelle ejendomrettigheder præget af samarbejde som en del af revisionen af anvendelsen af kartelreglerne på horisontale aftaler mellem konkurrerende virksomheder.

4. MAKSIMERING AF DEN SOCIALE OG TERRITORIALE SAMHØRIGHED

4.1. Spredning af fordelene ved innovation til hele EU

Innovations-EU skal inddrage alle regioner. Den finansielle krise har uforholdsmæssigt store virkninger for en række dårligt stillede regioner og risikerer således at underminere den seneste konvergens[25]. Europa skal undgå en innovationskløft mellem de regioner, der er stærkest inden for innovation, og de øvrige.

Strukturfondene spiller en afgørende rolle og investerer allerede massivt i forskning og innovation. Ca. 86 mia. EUR er blevet afsat til formålet i den nuværende finansieringsperiode (2007-2013). En stor del af disse midler er endnu ikke blevet brugt, og de bør udnyttes mere effektivt til innovation og opfyldelse af målsætningerne for Europa 2020. På nuværende tidspunkt afsættes der for mange midler til projekter, der overlapper hinanden, og til prioriteringer, hvor den pågældende region ikke har den nødvendige relative styrke. Regionerne skal omdirigere midlerne på grundlag af en tilgang med intelligent specialisering og fokusere på de områder, hvor de relativt set er stærke, og hvor de kan opnå topkvalitetsresultater.

Strukturfondene kan anvendes mere effektivt på en række forskellige måder. Der bruges relativt få midler på at samle ressourcer og ekspertise ved hjælp af tværnationale projekter[26], f.eks. med henblik på støtte af forskningsinfrastrukturer eller etablering af klynger i verdensklasse. Finansielle instrumenter kan i højere grad anvendes til tiltrækning af privat finansiering af forskning og innovation. Offentlige indkøb, som samfinansieres af strukturfondene, bør også anvendes til at øge efterspørgslen efter innovative produkter og tjenesteydelser. Den Europæiske Socialfond kunne anvendes mere effektivt til (efter)uddannelse af arbejdstagere med de kvalifikationer, der er nødvendige for Innovations-EU. På europæisk plan bør programmer, der skal støtte tværregionalt samarbejde (f.eks. vidensregioner under det syvende rammeprogram, klyngeinitiativer og Enterprise Europe Network, som finansieres under programmet for konkurrenceevne og innovation, samt tiltag, som samfinansieres under programmer for europæisk territorialt samarbejde), konsolideres for at støtte regionerne bedre og øge virkningerne for den regionale udvikling. Desuden bør fremtidige programmer omfatte incitamenter for samarbejde mellem førende innovative regioner og regioner, der er på vej frem i medlemsstaterne.

Forpligtelser under Innovations-EU

24. Fra 2010: Medlemsstaterne bør i betragtelig grad forbedre deres brug af de **eksisterende strukturfonde til forsknings- og innovationsprojekter for at hjælpe arbejdstagerne med at opnå de nødvendige kvalifikationer, forbedre de nationale systemers resultater og gennemføre intelligente specialiseringsstrategier og tværnationale projekter.** Dette bør også finde anvendelse på førtiltrædelsesfinansieringen til EU-kandidatlande. Kommissionen er rede til at yde bistand og vil bruge sine regionale forsknings- og klyngeinitiativer til at støtte denne ændring og etablere en "platform for intelligent specialisering" senest i 2012, herunder en yderligere støtte til etablering af klynger i verdensklasse. Yderligere oplysninger kan findes i en ledsagende meddelelse.

---

25 Konklusioner fra resultattavlen for innovation, 2009.

26 I henhold til bestemmelserne i artikel 37, stk. 6, litra b), i forordning (EF) nr. 1083/2006.

25.	Medlemsstaterne bør indlede **udarbejdelsen af strukturfondsprogrammerne for perioden efter 2013 og i den forbindelse i øget omfang fokusere på innovation** og intelligent specialisering. I fremtidige forordninger vedrørende anvendelsen af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling bør der afsættes yderligere betragtelige finansielle ressourcer til støtte for innovative initiativer i EU's regioner.

4.2. Forøgelse af de sociale fordele

Social innovation er et vigtigt nyt område, som bør dyrkes. Det handler om at udnytte den ekspertviden, som velgørende organisationer, foreninger og iværksættere på det sociale område har, for at finde nye metoder til opfyldelse af de sociale behov, som markedet eller den offentlige sektor ikke opfylder i tilstrækkeligt omfang. Det kan også handle om at bruge denne ekspertviden til at opnå de adfærdsændringer, som er nødvendige for at løse de store samfundsmæssige problemer som f.eks. klimaændringerne. Sociale innovationer opfylder sociale behov og løser samfundsmæssige problemer, men giver også befolkningen mulighed for at træffe selvstændige valg og etablere nye sociale relationer og samarbejdsmodeller. De er således innovative i sig selv og gode for samfundets evne til at være innovativt.

Eksemplerne på social innovation i Europa rækker fra ordninger for forebyggelse af hjertesygdomme, som dækker hele lokalsamfundet og ikke blot personer i risikogruppen, sociale netværk, der tilbyder ældre, som bor alene, nabohjælp, økologiske bykort, hvor lokalsamfundene kan finde oplysninger om deres fremskridt i retning af at opfylde emissionsreduktionsmålene, og til etiske banker, som tilbyder finansielle produkter, som søger at maksimere det sociale og miljømæssige investeringsafkast.

Selv om der ikke mangler gode idéer, giver de sociale innovationer dog endnu ikke de virkninger, som de burde give. Der skal gives mere støtte til eksperimenter. Tilgange, som indebærer klare fordele i forhold til den nuværende praksis, skal videreudvikles og vinde større udbredelse. Hvis dette skal opnås, er der behov for kompetente formidlende organer, effektive incitamenter og netværk, som muliggør og fremmer læring. Inden for innovation i virksomhederne findes der allerede infrastrukturer af denne type i hele Europa, men der findes på nuværende tidspunkt ikke tilsvarende strukturer for social innovation. Der er behov for bedre evalueringsmetoder, således at det kan fastslås, hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer, og hvorfor, samt hvad der kan og bør videreudvikles.

Den offentlige sektor bør innovere mere end nogensinde for at imødekomme behov og forventninger under konstant udvikling blandt brugerne af de offentlige tjenester. Flere og flere regeringer går over til at fokusere mere på borgerne ved leveringen af tjenesteydelser. Mange har lanceret strategier for elektronisk forvaltning, som har til formål at give online-adgang til eksisterende tjenesteydelser samt at udvikle nye internetbaserede tjenester. På EU-plan er det vigtigt at udvikle en bedre forståelse for innovation i den offentlige sektor, at gøre vellykkede initiativer synlige og at benchmarke fremskridtene. Meget afhænger af, at tilstrækkeligt mange ledere i den offentlige sektor er kvalificerede til at forvalte innovation. Dette kan opnås ved hjælp af mere avanceret uddannelse og mulighed for udveksling af god praksis.

Overgangen til en innovativ økonomi har store konsekvenser for arbejdsmarkedet. Arbejdsgiverne har behov for arbejdstagere, som aktivt og løbende søger at gøre tingene på nye og bedre måder. Dette kræver ikke blot et højere kvalifikationsniveau, men også et nyt, tillidsbaseret forhold mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Der er behov for denne tilgang på alle beskæftigelsesniveauer, og den skal også benyttes i sektorer, som ikke normalt betragtes

som "videnssektorer". Et godt eksempel er plejesektoren, hvor der er behov for en velkvalificeret, motiveret og tilpasningsdygtig arbejdsstyrke, som kan levere ydelser af høj kvalitet til det stigende antal ældre europæere.

26. Kommissionen vil iværksætte et **pilotprojekt vedrørende europæisk social innovation**, som vil give iværksættere inden for det sociale område samt den offentlige og den tertiære sektor adgang til ekspertise og et "virtuelt knudepunkt" for netværkssamarbejde.

- Den vil fremme social innovation gennem Den Europæiske Socialfond (ESF) ved at bygge videre på de betydelige investeringer i social innovation, som fonden har foretaget i de sidste 10 år som en del af innovationscyklussen. Dette vil blive suppleret med støtte til innovative sociale eksperimenter, der skal udvikles inden for rammerne af initiativet "Europæisk platform mod fattigdom".

- **Det overordnede fokus for den næste generation af ESF-programmer bør være på social innovation**. Medlemsstaterne opfordres til øjeblikkeligt at optrappe indsatsen for at fremme social innovation gennem Den Europæiske Socialfond.

27. Fra 2011 vil Kommissionen støtte et omfattende **forskningsprogram vedrørende den offentlige sektor og social innovation**, hvor emner som f.eks. måling og evaluering, finansiering og andre hindringer for opskalering og udvikling tages op. Som et øjeblikkeligt skridt vil den iværksætte et pilotprojekt vedrørende en **europæisk resultattavle for innovation i den offentlige sektor** som udgangspunkt for yderligere arbejde vedrørende benchmarking af innovation i den offentlige sektor. Sammen med medlemsstaterne vil den undersøge, om det er hensigtsmæssigt at samle nye læringserfaringer og netværk for ledere i den offentlige sektor på europæisk plan.

28. Kommissionen vil **høre arbejdsmarkedets parter for at undersøge, hvordan vidensøkonomien kan udbredes til alle beskæftigelsesniveauer og alle sektorer**. Den vil bede arbejdsmarkedets parter fremsætte forslag til, hvordan der kan udvikles en sektoropdelt arbejdsmarkedsstrategi for plejesektoren.

5. DER KAN KUN SKE ET GENNEMBRUD, HVIS KRÆFTERNE FORENES: EUROPÆISKE INNOVATIONSPARTNERSKABER

Europa står over for en række større samfundsmæssige udfordringer som f.eks. en aldrende befolkning, virkningerne af klimaændringerne og adgang til færre ressourcer. Der er brug for gennembrud, når det gælder nye behandlinger af livstruende sygdomme, nye løsninger på, hvordan man forbedrer ældre menneskers livskvalitet, metoder til radikal nedbringelse af CO2-emmissioner og andre forureningskilder navnlig i byer, alternative energikilder og erstatninger for de stadig mere knappe råstoffer, reduktion og genbrug af affald, stop for deponering, forbedringer i vores vandforsyningskvalitet, intelligent transport med færre trafikpropper, sundere fødevarer af høj kvalitet fremstillet med bæredygtige produktionsmetoder samt teknologier til hurtig og sikker informationsbehandling og –deling, kommunikation og interfacing.

Et gennembrud på disse områder vil også styrke vores konkurrenceevne, gøre det muligt for europæiske virksomheder at være teknologiførende, vokse og påtage sig globalt lederskab på

nye vækstmarkeder, forbedre de offentlige tjenesters effektivitet og kvalitet og dermed bidrage til skabelse af en lang række nye kvalitetsarbejdspladser.

Europa kan på grund af de samfundsmæssige udfordringers omfang og alvor og de knappe ressourcer ikke længere lade sig nøje med den nuværende fragmenterede indsats og det langsomme tempo, som forandringerne gennemføres i. Indsatsen og ekspertisen på forsknings- og innovationsområdet skal samles, og der skal opnås en kritisk masse. Samtidig skal vi fra starten sørge for de rette betingelser for, at banebrydende resultater hurtigt finder vej til markedet og dermed hurtigt kommer borgerne og konkurrenceevnen til gode.

i) Den nye tilgang til europæiske innovationspartnerskaber

Kommissionen har af ovennævnte grunde i sin Europa 2020-strategi meddelt, at den som led i flagskibsinitiativet "Innovation i EU" vil lancere europæiske innovationspartnerskaber. Disse partnerskaber vil teste en ny tilgang til EU-forskning og –innovation.

For det første skal de være **drevet af udfordringer** og fokusere på de samfundsmæssige fordele og en hurtig modernisering af de tilknyttede sektorer og markeder. Dette betyder, at de går længere end de eksisterende instrumenters teknologiske fokusering som f.eks. de fælles teknologiinitiativer.

For det andet vil de agere i **hele forsknings- og innovationskæden.** Partnerskaberne vil samle alle relevante aktører på EU-plan og på nationalt og regionalt plan for at: i) intensivere forsknings- og udviklingsindsatsen ii) koordinere investeringer i demonstration og pilotprojekter iii) foregribe og fremskynde al nødvendig lovgivning og alle nødvendige standarder og iv) mobilisere "efterspørgslen" navnlig gennem bedre koordinerede offentlige indkøb for at sikre, at vigtige resultater hurtigt kommer på markedet. I stedet for at disse foranstaltninger træffes uafhængigt af hinanden, hvilket i øjeblikket ofte er tilfældet, skal de via innovationspartnerskaberne udformes og gennemføres parallelt for at forkorte leveringstiden.

For det tredje vil de **strømline, forenkle og forbedre koordineringen af eksisterende instrumenter og initiativer** og supplere dem med nye tiltag om nødvendigt. Dette skal gøre det lettere for partnerne at samarbejde og opnå bedre og hurtigere resultater set i forhold til den nuværende situation. De vil derfor bygge på relevante nuværende værktøjer og aktioner, og hvor dette giver mening (f.eks. for fælles programmering, førende markeder, ordninger for fælles prækommercielle og kommercielle offentlige indkøb og screening af de lovgivningsmæssige rammer), integrere dem i én sammenhængende politikramme. Fleksibilitet er vigtig. Der bliver derfor ikke tale om en standardiseret ramme.

ii) Forudsætninger for succes

Partnerskaber skal kun iværksættes inden for områder - og udelukkende omfatte aktiviteter - som berettiger statslig indgriben, og hvor en EU-indsats kombineret med en national og regional indsats inden for FoU og foranstaltninger på efterspørgselssiden vil medføre en hurtigere og mere effektiv opfyldelse af målet.

Valget af de "rette" partnerskaber vil i høj grad være afgørende for deres succes. For at de kan indfri deres løfter, skal følgende betingelser, som alle er indbyrdes forbundne, opfyldes:

(1) Fokus på en specifik samfundsmæssig udfordring, som er fælles for hele EU, med klare, ambitiøse og målbare mål, som vil indebære store fordele for borgere og samfundet som helhed inden 2020, og hvor der et stort nyt markedspotentiale for EU's virksomheder.

(2) Stærkt engagement både politisk og fra aktørernes side: Partnerskaber skal få alle de centrale aktører til at slutte op om et veldefineret mål, som skal nås inden 2020, og bakkes op af stærke og vedvarende forpligtelser over en længere periode. De skal også fungere som platforme for åben innovation og inddragelse af borgerne, herunder gennem tildeling af forskningspriser. Kommissionen vil selv spille en ledende rolle for udviklingen af partnerskabet.

(3) Tydelig EU-merværdi: Tiltag på EU-plan forventes at føre til effektivitetsgevinster og have omfattende virkninger via kritisk masse (f.eks. forenkling og strømlining, samling og mere effektiv udnyttelse af de knappe offentlige ressourcer ved at samordne forskningsprogrammer eller programmer for offentlige indkøb i alle medlemsstater; bedre kvalitative løsninger, interoperabilitet og hurtigere udbredelse).

(4) Stærkt fokus på resultater og virkninger: Partnerskaber skal være resultatorienteret, og derfor bør de ikke have et altomfattende anvendelsesområde. Samfundsmæssige udfordringer bør opdeles i mindre "arbejdspakker", for hvilke de forskellige grupper af aktører med konvergerende interesser bør definere deres egne gennemførelsesplaner, hvori de fastsætter, hvad der skal gøres, af hvem og hvornår. Klare mål, milepæle og afleveringer bør defineres på forhånd.

(5) Passende finansiel støtte: Et af de vigtigste mål med innovationspartnerskaber er at sikre, at de knappe finansielle ressourcer udnyttes optimalt, idet man undgår omkostningstung gentagelse, men der er ingen tvivl om, at det kræver supplerende finansiel støtte for at matche udfordringens størrelse. Alle aktører forventes at bidrage. Kommissionen vil forsøge at udnytte EU-budgettet optimalt for yderligere at øge det samlede finansieringsniveau. Den vil stille finansiering til rådighed for lanceringen af de første partnerskaber under de nuværende finansielle overslag og evaluere partnerskabernes finansielle behov ved forberedelsen af sine forslag til de næste finansielle overslag.

iii) Styring og arbejdsmetoder

De bedste idéer kan slå fejl på grund af dårlig udførelse eller utilstrækkelig overvågning. Iværksættelsen af effektive, simple og tilstrækkeligt fleksible strukturer til at styre og overvåge udviklingen, forlige divergerende interesser og afhjælpe eventuelle forsinkelser vil have afgørende betydning for, om partnerskaberne bliver en succes.

Styringsmekanismer bør skabe balance mellem behovet for forpligtelser på højt niveau og praktisk koordinering med stærkt decentraliseret operationelt ansvar for at sikre, at praktikere og andre centrale aktører føler, at de har effektivt ejerskab. Medlemskab skal afspejle den integrerede tilgang, således at de aktører, der beskæftiger sig med forskellige elementer i udbud-efterspørgsel-kontinuummet, er passende repræsenteret. For at afspejle den betydning, de forskellige aktører har, bør hvert partnerskab ledes af et repræsentativt styringsorgan, der er sammensat af et begrænset antal højtstående repræsentanter fra medlemsstaterne (ministre), parlamentsmedlemmer, førende virksomheder, forskere og andre centrale aktører, som i høj grad vil skulle forpligte sig til at virkeliggøre partnerskabets mål. Styringsorganet skal støttes

af operationelle grupper, der består af eksperter fra den private og offentlige sektor, praktikere og brugere, som skal definere og gennemføre "arbejdspakkernes" indhold. Dets møder ledes af de(t) ledende medlem(mer) af Kommissionen, og det vil blive bistået af et sekretariat, som Kommissionen stiller til rådighed. Dets første opgave vil være at udarbejde en flerårig strategisk arbejdsplan, der indeholder konkrete mål, fordeler ansvarsområderne og definerer milepælene med henblik på overvågning af udviklingen. På EU-plan vil Kommissionen arbejde tæt sammen med Rådet og Parlamentet for at sikre stærk politisk støtte både til de enkelte partnerskabers mål og retning og til fremskyndelse af etableringen af de nødvendige lovgivningsmæssige rammer.

iv) Identifikation af de europæiske innovationspartnerskaber

Med henblik på at nå EU 2020-målet om en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst vil Kommissionen lancere innovationspartnerskaber på nøgleområder, hvor der skal løses store samfundsmæssige problemer, som f.eks. energisikkerhed, transport, klimaændringer og ressourceeffektivitet, sundhed og aldring, miljøvenlige produktionsmetoder og arealforvaltning.

Eksempler på mulige partnerskaber på områder som f.eks.:

- Løsning af de store problemer med hensyn til klimaændringer og energi, som udgår fra byer (som står for ca. 80 % af EU's samlede energiforbrug og er ansvarlige for ca. den samme andel af drivhusgasser), ved at skabe en repræsentativ platform af centrale aktører og fremme anvendelsen af eksisterende og fremtidig ikt for at fremskynde udbredelsen af intelligente net, nye systemer for udnyttelse af vedvarende energikilder, urban mobilitet, der er mere intelligent og renere, og bedre energieffektivitet i bygninger.

- Sikring af højere kvalitet og effektivitet i vores vandforsyning.

- Sikring af en sikker forsyningskæde og effektiv og bæredygtig forvaltning og anvendelse af ikke-energiråstoffer i hele værdikæden.

- Reduktion af emissioner af drivhusgasser ved hjælp af mere emissionseffektive transportløsninger også uden for byerne, navnlig gennem interoperable og intelligente trafikforvaltningssystemer for alle transportformer, hvilket skal føre til logistiske fremskridt og adfærdsændringer.

- Fremme af EU's konkurrenceevne i det digitale samfund gennem hurtigere adgang til information og nye former for pålidelig kommunikation, interfacing og vidensdeling først og fremmest ved hjælp af fremtidens internet.

- Forbedring af udbuddet af fødevarer, der er produceret på en ressourceeffektiv, produktiv og emissionsfattig måde, ved hjælp af forbedrede metoder inden for landbrug og fødevareforarbejdning.

- Forbedring af den aldrende befolknings livskvalitet, f.eks. via nye innovative løsninger, kliniske test, diagnose- og behandlingsmetoder for aldersrelaterede sygdomme, udbredelse af nye innovative ikt-baserede løsninger og udvikling og indførelse af nye produkter, nyt udstyr og nye tjenester, der er speciel egnet for ældre mennesker.

Det forberedende arbejde er sat i gang med henblik på lancering af specifikke partnerskaber for sund aldring, vandeffektivitet, ikke-energiråstoffer, intelligent mobilitet, produktivitet og

bæredygtighed i landbruget, intelligente byer, hvor det er godt at bo, energieffektivitet, ren transport og hurtigt internet (jf. bilag III).

Innovationspartnerskaber er imidlertid et nyt koncept, som Kommissionen ønsker at teste via et pilotpartnerskab, før yderligere partnerskaber lanceres. Et sådan pilotpartnerskab skal hjælpe med at validere konceptets merværdi, måle alle de centrale aktørers interesse og engagement, give indsigt i, hvordan man bedst udvikler arbejdspakker, og sikre effektiv styring.

På grundlag af sin samfundsmæssige betydning, forberedelsesstatus og repræsentativitet med hensyn til partnerskabskonceptet foreslår Kommissionen, at der lanceres et pilotprojekt om aktiv og sund aldring. Målene med dette projekt er senest i 2020 at sætte borgerne i stand til at klare sig selv i længere tid og bevare et godt helbred, øge det gennemsnitlige antal sunde leveår med to og, i forbindelse med, at dette mål nås, forbedre vores social- og sundhedssystemers bæredygtighed og effektivitet og skabe et marked i EU og globalt for innovative produkter og tjenester med nye muligheder for EU's erhvervsliv. Flere oplysninger om det foreslåede pilotprojekt om aktiv og sund aldring findes i bilag III.

2011 vil være en "testfase" for partnerskabsmetoden. Inden udgangen af 2010 vil Kommissionen udvikle en række robuste udvælgelseskriterier og en grundig og gennemsigtig udvælgelsesproces for fremtidige partnerskaber. Disse kriterier og denne udvælgelsesproces vil være operationelle fra januar 2011. Kommissionen vil på grundlag af denne proces, og anvendelsen af disse kriterier, samt en bekræftelse af de potentielle partnerskabers parathed på områder som energi, intelligente byer, bæredygtig råstofforsyning, vandeffektivitet, intelligent mobilitet og produktivitet og bæredygtighed i landbruget fremsætte forslag om partnerskaber, der har opfyldt kriterierne, for de øvrige institutioner, som led i lanceringen af Europa 2020-strategien og i overensstemmelse med målet om udvikling af en kulstoffattig, energieffektiv økonomi med et stærkt industrigrundlag.

Kommissionen vil i juni 2011 forelægge en meddelelse, hvori forslagene til partnerskaber formaliseres, og de nærmere detaljer om styring, finansiering og gennemførelse fastsættes. Ved testfasens afslutning, dvs. inden udgangen af 2011, vil Kommissionen gennemgå og evaluere partnerskabsmetodens effektivitet og beslutte om, og hvordan den agter at gå videre, navnlig med hensyn til støtte gennem det næste forskningsrammeprogram.

Forpligtelser under Innovations-EU

29. Rådet, Parlamentet, medlemsstaterne, industrien og øvrige aktører opfordres til at støtte innovationspartnerskabskonceptet og angive, hvilke særlige forpligtelser de vil påtage sig for at få konceptet til at fungere. Kommissionen opfordrer alle centrale aktører til at forpligte sig til at samordne indsatsen og samle ressourcerne for at nå de mål, der er sat for partnerskabet.

Kommissionen er åben over for synspunkter og idéer på områder, hvor fremtidige partnerskaber overvejes, og andre mulige kandidater, der opfylder succeskriterierne.

Som et første konkret skridt vil Kommissionen senest i begyndelsen af 2011 starte forberedelserne til et pilotpartnerskab om aktiv og sund aldring. Den vil under hensyntagen til Parlamentets og Rådets holdninger og input fra andre aktører fremlægge forslag til yderligere partnerskaber i løbet af 2011.

6. STYRKELSE AF VORES POLITIKKER UDADTIL

Konkurrencen på vidensområdet og på markederne bliver i stigende grad global. Når den private sektor beslutter, hvor der skal investeres i FoU og innovation, tages hele verden i betragtning. Europa mister terræn i denne verdensomspændende konkurrence. Innovations-EU's foranstaltninger, som er beskrevet ovenfor, er udformet med henblik på at vende denne tendens og gøre Europa mere attraktivt for virksomheder og investorer i Europa.

Succes afhænger af Europas evne til at vende den tendens, der har indebåret hjerneflugt af et vist omfang i løbet af de seneste årtier, og tiltrække de største talenter. Hvert år tager et stort antal udlændinge en uddannelse inden for videnskab og ingeniørvæsen på et europæisk universitet eller forskningsinstitut. Disse mennesker bør ved hjælp af "forskervisumpakken" og "blå kort"-ordningen[27] gives mulighed for at blive i Europa. Ud over at de skal have de nødvendige juridiske rettigheder, skal de overbevises om, at europæiske universiteter og forskningscentre samt de innovationsklynger, der er etableret omkring dem, er i verdensklasse, og at leve- og arbejdsvilkårene er attraktive.

Europa kan kun opnå succes i sin stræben efter at opnå verdensklasse ved at udvide sit internationale videnskabelige og teknologiske samarbejde yderligere. EU's forskningsprogrammer er allerede blandt de mest åbne i verden. Europas markeder er også blandt de mest åbne i verden og giver investorerne adgang til et integreret og konkurrencepræget indre marked med 500 mio. kunder, som er baseret på klare, forudsigelige og rimelige regler.

Denne åbenhed bør gengældes gennem vores videnskabelige og teknologiske samarbejde med tredjelande. Internationalt samarbejde skal gå hånd i hånd med en integreret tilgang for at markedsføre resultaterne af de fælles FoU- eller innovationsprojekter. Dette indebærer navnlig samme beskyttelsesgrad for intellektuelle ejendomsrettigheder, åben adgang til interoperable standarder, ikke-diskriminerende offentlige indkøb og fjernelse af andre ikke-fysiske hindringer for handelen i overensstemmelse med internationale krav.

Lige vilkår i hele verden for forskning og innovation vil kun blive en realitet, hvis Europa fungerer som en enhed. På nuværende tidspunkt synes vores medlemsstater, regioner eller endog lokale myndigheder at konkurrere med hinanden, og de har deres egne aftaler om videnskabeligt samarbejde samt aktiviteter og kontorer i økonomier uden for EU. Dette medfører spredning og fragmentering af indsatsen. Det svækker også Europas forhandlingsstyrke, når vi forhandler om markedsadgang og lige vilkår med vores mest betydningsfulde partnere på verdensplan. Der skal derfor hurtigt bygges videre på de fremskridt, som der senest er opnået med de europæiske rammer for internationalt, videnskabeligt og teknologisk samarbejde samt det strategiske forum for internationalt samarbejde.

Sluttelig er mange af, hvis ikke alle, de samfundsmæssige problemer, som skal være genstand for Europas indsats inden for forskning og innovation, af global karakter. Hvis størstedelen af disse problemer skal løses, er der behov for en fælles indsats på verdensplan.[28] Navnlig kræver mange betydningsfulde forskningsinfrastrukturer massive investeringer, som kun kan opnås gennem samarbejde på verdensplan.

---

[27] Rådets direktiv 2005/71/EF (EUT L 289 af 3.11.2005 og Europa-Kommissionens henstilling om korttidsvisa til forskere.

[28] I den forbindelse spiller EU's udviklingspolitik en vigtig rolle.

Forpligtelser under Innovations-EU

30. Senest i 2012 bør EU og medlemsstaterne have indført integrerede politikker for at **sikre, at Europas bedste akademikere, forskere og innovatorer bor og arbejder i Europa, og for at tilskynde et tilstrækkeligt antal højtuddannede tredjelandsstatsborgere til at blive i Europa.**

31. **EU og medlemsstaterne skal behandle videnskabeligt samarbejde med tredjelande som et fælles anliggende og udvikle fælles tilgange. Dette skal bidrage til fælles tilgange til og løsninger på de samfundsmæssige udfordringer og til indførelse af lige vilkår** (fjernelse af hindringer for markedsadgang, fremme af standardisering, beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, brug af offentlige indkøb osv.). Senest i 2012 vil Kommissionen sammen med rammen for det europæiske forskningsrum foreslå fælles prioriteringer inden for videnskab og teknologi for EU og medlemsstaterne, som skal danne grundlag for samordnede holdninger eller fælles initiativer over for tredjelande og tager udgangspunkt i det arbejde, der udføres i det strategiske forum for internationalt samarbejde. I mellemtiden bør EU og medlemsstaterne handle koordineret, når de deltager i nationale aftaler og aktiviteter vedrørende videnskab og teknologi med tredjelande. Mulighederne for "paraplyaftaler" mellem EU og medlemsstaterne og tredjelande vil blive undersøgt.

32. EU bør udvide sit samarbejde om etableringen af globale forskningsinfrastrukturer. Senest i 2012 **bør der være indgået en aftale med internationale handelspartnerne om udviklingen af forskningsinfrastrukturer, herunder ikt-infrastrukturer, som på grund af omkostningerne, kompleksiteten og/eller kravene til interoperabilitet kun kan udvikles på verdensplan.**

7. HVORDAN KOMMER VI VIDERE?

Hvis EU skal ændres til et reelt Innovations-EU, er der behov for en vedvarende indsats, tæt samarbejde og effektiv implementering på alle niveauer (på EU-plan og på nationalt og regionalt plan) over mange år. Rollefordelingen og ansvarsområderne for hver enkelt aktør i Innovations-EU skal derfor defineres klart, og der skal etableres effektive overvågningsmekanismer for at undgå afvigelser fra planen.

7.1. Reform af forsknings- og innovationssystemerne

Indsatsen på EU-plan er ganske vist vigtig, men kvaliteten af de nationale forsknings- og innovationssystemer – og deres samspil med hinanden og med EU-niveauet – er fortsat afgørende for at fremme erhvervslivets og borgernes evne og vilje til at investere. Det er nødvendigt med markante reformer af politikkerne på nationalt og regionalt plan.

For at hjælpe medlemsstaterne med at udforme sådanne reformer i et klima præget af snævre budgetmæssige bindinger har Kommissionen samlet de disponible data og peget på nogle politikelementer, som typisk optræder i velfungerende systemer. De fremgår af bilag I. Mange af disse elementer er allerede afspejlet i de politikforpligtelser, der foreslås i denne meddelelse. Medlemsstaterne opfordres til at anvende de anførte politikelementer til at gennemføre en omfattende "selvevaluering" af deres forsknings- og innovationssystemer og efterfølgende fastlægge de centrale reformer i deres nationale Europa 2020-

reformprogrammer, som skal forelægges i april 2011. Politikelementerne kan også være relevante for kandidatlandene og potentielle kandidatlande.

Kommissionen vil anvende de anførte politikelementer som grundlag for yderligere at fremme udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne og for en forbedring af politikrapporteringsredskaberne (f.eks. Trendchart og ERA-WATCH). Kommissionen er endvidere parat til at yde bistand til landespecifikke udredninger, der involverer international ekspertise. Kommissionen vil navnlig stræbe efter nye strategiske relationer til OECD.

Efter Kommissionens opfattelse kan Rådet (konkurrenceevne) få en ny rolle i forbindelse med overvågning af medlemsstaternes fremskridt med hensyn til deres innovationsreformer som led i den generelle økonomiske samordning under Europa 2020-strategien ("europæisk halvår").

33. Medlemsstaterne opfordres til at gennemføre selvevalueringer baseret på de politikelementer, der er opstillet i bilag 1, kortlægge centrale problemstillinger og kritiske reformer som led i deres nationale reformprogrammer. Kommissionen vil støtte denne proces via udveksling af bedste praksis, peerevaluering og udvikling af vidensbasen. Den vil også anvende disse principper på sine egne forsknings- og innovationsinitiativer. Fremskridtene vil blive overvåget inden for rammerne af den integrerede økonomiske samordning ("europæisk halvår").

7.2. Måling af fremskidt

Fremskridtene hen imod Innovations-EU bør måles af Det Europæiske Råd ved hjælp af to primære indikatorer: FoU-investeringsmålet og en ny innovationsindikator, jf. opfordringen fra Det Europæiske Råd[29].

Til at hjælpe Kommissionen med at imødekomme Det Europæiske Råds opfordring blev der nedsat et højniveaupanel bestående af fremtrædende innovatorer fra erhvervslivet og økonomer, der skulle kortlægge mulige indikatorer, som giver det bedste billede af FoU- og innovationsintensiteten, og hvor man samtidig undgår overlapning med FoU-investeringsmålet på 3 %, idet der fokuseres på output og virkninger og sikring af sammenlignelighed på internationalt plan.

Panelet konkluderede[30], at der er stort behov for at forbedre datadisponibiliteten og indikatorernes bredde og kvalitet med henblik på måling og overvågning af, hvordan det går med innovationen, både teknologisk innovation og andre former for innovation (f.eks. innovation i den offentlige sektor). Panelet så nærmere på to modeller: en liste med tre umiddelbart disponible indikatorer (baseret på patentansøgning, medium- og højteknologiske produkters andel af handelsbalancen og beskæftigelse i vidensintensive aktiviteter) og en enkelt indikator (der afspejler vellykket udvikling og dynamik i innovative iværksætteraktiviteter). Der foreligger ganske vist erhvervsdemografiske data, men det ville kræve yderligere arbejde, der kunne tage to år, at udforme en sådan indikatorer til måling af de hurtigtvoksende, innovative virksomheders andel af økonomien.

Kommissionen har behandlet panelets konklusioner og har besluttet at foreslå én indikator, nemlig de hurtigtvoksende, innovative firmaer, som den indikator, der bedst imødekommer

---

29 Det Europæiske Råds konklusioner af 25. og 26. marts 2010 (EUCO 7/10).

30 http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/geoghegan-quinn/hlp/index_en.htm.

Det Europæiske Råds opfordring, også selv om det tager ca. to år at udforme den. En sådan indikator giver en god måling af dynamikken i økonomien, den giver et billede af en vigtig del af vores økonomi, som vækst og job nødvendigvis skal komme fra, og den er output-orienteret og afspejler virkningerne af rammebetingelserne for innovation, som beslutningstagere på såvel EU-plan som national plan har indflydelse på. Indikatoren sætter desuden fokus på et kritisk efterslæb, som EU skal fjerne, hvis EU skal komme op på siden af innovationstoppen på verdensplan.

Endvidere er Kommissionen overbevist om, at da innovation er et fænomen med mange facetter, forudsætter en komplet overvågning en bredere vifte af indikatorer. Med udgangspunkt i den europæiske resultattavle for innovation har Kommissionen derfor udviklet en resultattavle for forsknings- og innovations-EU, der skal muliggøre en sammenlignende benchmarking af EU's og medlemsstaternes præstationer på basis af en bred vifte af indikatorer, herunder de indikatorer, som højniveaupanelet pegede på. Listen over indikatorer er anført i bilag II. Det er de bedste foreliggende statistiske kilder, der anvendes, men der er behov for yderligere arbejde for at udvikle indikatorer for aspekter som ikke-teknologisk innovation, design, innovation af tjenesteydelser samt præstationer på regionalt plan.

34. Kommissionen foreslår, at den iværksætter det fornødne arbejde med henblik på udvikling af en ny indikator til måling af hurtigtvoksende, innovative virksomheders andel af økonomien. Dette forudsætter fuldt samarbejde fra medlemsstaternes og internationale partneres side. Med forbehold af tilsagn om et sådant samarbejde vil Kommissionen fremlægge de nødvendige forslag og hurtigt tage skridt til at udvikle denne indikator inden for de kommende to år – i samarbejde med OECD, hvor det er relevant – så den med tiden kan blive en ny primær indikator, og EU's præstationer som led i EU 2020-strategien dermed kan benchmarkes i forhold til EU's primære handelspartnere.

- **Kommissionen vil straks gå i gang med at overvåge de generelle fremskridt med hensyn til innovationspræstationer ved hjælp af resultattavlen for forsknings- og innovations-EU (se bilag II).**

7.3. En forpligtelse for alle til at realisere Innovations-EU

Den samlede indsats fra EU-institutionerne og de øvrige aktører bliver afgørende for, om Innovations-EU bliver en succes.

Det Europæiske Råd bør udstikke retningslinjer og give politiske impulser som led i Europa 2020-strategien.

Rådet bør spille en ledende rolle ved at vedtage de foranstaltninger, som er nødvendige for at forbedre EU's rammebetingelser. Når de europæiske innovationspartnerskaber er skudt i gang, bør det sikres, at betingelserne for, at disse partnerskaber kan opnå de ønskede resultater, er til stede. Kommissionen foreslår, at Rådet bør mødes en gang hvert halvår som et "innovationsråd" - bestående af de relevante ministre - som skal gøre status over fremskridtene og udpege områder, hvor der kan være behov for fornyet dynamik.

Europa-Parlamentet opfordres til at prioritere forslag og initiativer vedrørende Innovations-EU højt, herunder kortlægning af og resultater fra de europæiske innovationspartnerskaber. Kommissionen ville hilse det velkommen, hvis Parlamentet en gang om året ville gennemføre en større politisk debat om, hvordan det går, med repræsentanter for de nationale parlamenter

og de berørte parter med henblik på at pege på centrale budskaber og bevare Innovations-EU højt på den politiske dagsorden.

Europa-Kommissionen vil udvikle de initiativer, der er beskrevet i denne meddelelse om innovation i EU. Den vil bistå medlemsstaterne med reformen af de nationale systemer og tage initiativ til at fremme udveksling af god praksis på alle niveauer. Kommissionen vil give Udvalget om Det Europæiske Forskningsrum et bredere kommissorium og udvide medlemskredsen, så den kommer til at omfatte fremtrædende ledere fra erhvervslivet og finansverdenen samt unge forskere og innovatorer, som skal evaluere Innovations-EU løbende, overveje nye tendenser og give anbefalinger vedrørende prioriteringer og tiltag. Kommissionen vil overvåge udviklingen systematisk og årligt rapportere om, hvordan det går. Den vil om nødvendigt udnytte sine særlige rettigheder i henhold til traktaten til at foreslå landespecifikke anbefalinger på dette område for at bistå medlemsstaterne med deres reformproces.

Medlemsstaterne (og regionerne) bør sikre, at de nødvendige styringsstrukturer etableres, hvis de ikke allerede findes. De bør gennemføre selvevalueringer og undersøge, hvordan deres systemer kan reformeres, for at fremme topkvalitet, tættere samarbejde og intelligent specialisering under hensyntagen til EU's interesser. De bør revidere deres operationelle programmer, som medfinansieres af strukturfondene i overensstemmelse med de prioriteringer, der er fastsat under Europa 2020, og søge at afsætte yderligere ressourcer til forskning og innovation. De nationale reformprogrammer, som skal være færdige inden udgangen af april 2011, bør indeholde en beskrivelse af, hvilke specifikke foranstaltninger der vil blive truffet hvornår, og om dette indebærer udgifter, og hvordan der i så fald vil blive redegjort for disse. Det nye Udvalg om Det Europæiske Forskningsrum bør påtage sig at arbejde for, at medlemsstaterne opnår fremskridt med gennemførelsen af Innovations-EU, ved at sørge for, at erhvervsministerierne deltager i nødvendigt omfang, og for samordning med Gruppen for Erhvervspolitik.

Aktørerne – erhvervslivet, lokale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, fonde og ngo'er - opfordres til at give deres fulde støtte til Innovations-EU. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget opfordres til at samarbejde med de organisationer og organer, som de repræsenterer, om at mobilisere støtte, tilskynde til initiativer og bidrage til at sprede bedste praksis.

Kommissionen vil fremme udveksling af holdninger, idéer og bedste praksis via online-udveksling og sociale netværk, hvor der fokuseres på Innovations-EU.

For yderligere at tilskynde til denne forandringsproces og fremme en innovationskultur vil Kommissionen hvert år i forbindelse med den foreslåede debat i Europa-Parlamentet arrangere en innovationskongres for at drøfte udviklingen med hensyn til Innovations-EU. Kongressen bør have deltagelse af ministre, medlemmer af Europa-Parlamentet, virksomhedsledere, ledere fra universiteter og forskningscentre, banker og risikokapitaludbydere, forskere i topklasse, innovatorer og sidst, men ikke mindst, EU-borgerne.

BILAG I Selvevalueringsværktøj: Kendetegn ved velfungerende nationale og regionale forsknings- og innovationssystemer

1. Fremme af forskning og innovation betragtes som et centralt politisk instrument til at forbedre konkurrenceevnen og jobskabelsen, løse store samfundsproblemer og forbedre livskvaliteten, og det er med disse egenskaber, at det fremstilles for befolkningen.

– Offentlige tiltag inden for alle relevante politikområder, herunder uddannelse og kvalifikationer, effektive markeder for varer og tjenesteydelser, finansmarkeder, arbejdsmarkeder, iværksætterkultur og erhvervsmiljøet, industripolitik, samhørighed/fysisk planlægning, infrastruktur/ikt samt beskatning, udformes og gennemføres på alle niveauer inden for et sæt strategiske, sammenhængende og integrerede rammer, der har til formål at fremme innovation og styrke vidensbasen og grundforskningen.

– Hvis politikkerne og finansieringen er rettet mod specifikke prioriteringer, vedrører disse i stigende grad løsning af store samfundsproblemer, herunder ressourceeffektivitet, klimaændringer samt sundhed og aldring, og der er desuden fokus på at opnå konkurrencemæssige fordele ved at finde nye løsninger på problemerne.

2. Udformningen og gennemførelsen af forsknings- og innovationspolitikker fastlægges på højeste politiske niveau og baseres på en flerårig strategi. Politikker og instrumenter er rettet mod at udnytte etablerede eller nye nationale/regionale styrkeområder i EU-sammenhæng ("intelligent specialisering")

– En effektiv og stabil struktur baseret på et organ med en central placering i regeringen, som typisk forvaltes på højeste politiske niveau, fastlægger brede politiske retningslinjer for en periode på flere år og sikrer en konsekvent og ordentligt koordineret gennemførelse. Dette organ støttes af netværk med deltagelse af alle relevante berørte parter, herunder erhvervslivet, regionale og lokale myndigheder, parlamenter og borgere, hvilket fremmer innovationskulturen og skaber gensidig tillid mellem den videnskabelige verden og samfundet.

– I en flerårig strategi defineres et begrænset antal prioriteringer på grundlag af en international analyse af styrker og svagheder på nationalt og regionalt plan og af nye muligheder ("smart specialisering") samt markedsudviklingen, og strategien skal desuden omfatte en klar politik og klare budgetmæssige rammer. Strategien skal i passende omfang afspejle EU's prioriteringer, uden at der sker overlapning eller fragmentering af indsatsen, og aktivt søge at udnytte mulighederne for fælles programmering, grænseoverskridende samarbejde og udnyttelse af EU's instrumenternes løftestangseffekt. Bilateralt samarbejde med lande uden for EU skal være baseret på en klar strategi og så vidt muligt være koordineret med de andre EU-medlemsstater.

– Der skal etableres et effektivt overvågnings- og revisionssystem, som fuldt ud udnytter resultatindikatorer, internationale benchmarks og redskaber til efterfølgende evaluering.

3. Innovationspolitikken forfølges i bred forstand og rækker ud over den teknologiske forskning og de heraf følgende applikationer

– En bred definition af innovation, herunder innovation inden for tjenesteydelser, forbedring af processer og organisatoriske ændringer, forretningsmodeller, markedsføring, branding og design, fremmes aktivt bl.a. gennem mere tværfagligt arbejde med deltagelse af brugere eller forbrugere som vigtige aktører i processen for åben innovation.

– Udbuds- og efterspørgselspolitikker udvikles på en sammenhængende måde og bygger på og øger det indre markeds absorptionskapacitet.

4. Det offentlige investerer i tilstrækkeligt og forudsigeligt omfang i forskning og innovation, der navnlig har til formål at stimulere de private investeringer

– Det anerkendes, at offentlig finansiering spiller en væsentlig rolle for etableringen af en vidensinfrastruktur af høj kvalitet og som incitament til bevarelse af ekspertise inden for uddannelse og forskning, herunder adgang til forskningsinfrastrukturer i verdensklasse, og etableringen af kapacitet inden for videnskab og teknologi på regionalt plan samt støtte til innovationsaktiviteter, navnlig i perioder med økonomisk tilbagegang. Følgelig gives der høj prioritet til investeringer i uddannelse, forskning og innovation, og der budgetteres med sådanne investeringer inden for rammerne af flerårige planer for at sikre forudsigelighed og langsigtede virkninger, idet der trækkes på strukturfondene, hvor det er relevant.

– Offentlig finansiering skal fungere som løftestang for større investeringer fra den private sektor. Innovative finansieringsløsninger (f.eks. offentlig-private partnerskaber) og brugen af skatteincitamenter undersøges og vedtages. Der gennemføres reformer, der afspejler ændrede forhold og sikrer et optimalt investeringsafkast.

5. Topkvalitet er et centralt kriterium for forsknings- og uddannelsespolitikken

– Finansieringen af forskningen bliver i stigende grad konkurrencebaseret, og der er en logisk fordeling mellem institutionel og projektbaseret finansiering af forskning. Institutionerne evalueres på grundlag af internationalt anerkendte kriterier, og projekter udvælges på grundlag af forslagenes kvalitet og de forventede resultater og er underlagt ekstern peerevaluering. Finansieringen af forskere er ikke bundet til et bestemt land eller en bestemt institution. Resultaterne af forskning, der finansieres af det offentlige, beskyttes og offentliggøres på en måde, som fremmer udnyttelsen heraf.

– Videregående uddannelsesinstitutioners og forskningsinstitutioners selvbestemmelse er tilstrækkelig til, at de selv kan tilrettelægge deres aktiviteter inden for uddannelse, forskning og innovation, anvende åbne rekrutteringsmetoder og trække på alternative finansieringskilder som f.eks. filantropi.

– De juridiske, finansielle og sociale rammer for forskningskarrierer, herunder ph.d.-studier, er tilstrækkeligt attraktive for både mænd og kvinder set i forhold til internationale standarder, herunder navnlig standarderne i USA. Dette omfatter gunstige vilkår for at forene arbejdsliv og familieliv og for faglig udvikling og uddannelse. Der findes incitamenter, som kan tiltrække førende internationale talenter.

6. Grund- og efteruddannelsessystemerne giver de studerende den rette blanding af kvalifikationer

– Der findes politikker og incitamenter, der sikrer et tilstrækkeligt antal universitetsuddannede inden for videnskab, teknologi, ingeniørvæsen og matematik og en passende blanding af kvalifikationer hos befolkningen (bl.a. gennem effektive grund- og efteruddannelsessystemer) på mellemlang til lang sigt.

– Planerne for grund- og efteruddannelse fokuserer på at give befolkningen evnen til at lære og at udvikle tværgående kompetencer som f.eks. kritisk tænkning, problemløsning, kreativitet, teamwork samt interkulturelle færdigheder og kommunikationsevner. Der gøres en særlig indsats for at løse problemerne vedrørende manglen på innovationskompetencer. Iværksætteruddannelse er i vidt omfang tilgængelig eller omfattet af læseplanerne. I den forbindelse fremmes partnerskaber mellem det formelle uddannelsessystem og andre sektorer aktivt.

7. Partnerskaber mellem videregående uddannelsesinstitutioner, forskningscentre og virksomheder på regionalt, nationalt og internationalt plan fremmes aktivt

– Forskningsindsatsen suppleres så vidt muligt med redskaber, der støtter markedsføring af innovative ideer. Der findes politikker og instrumenter som f.eks. innovationsklynger/vidensklynger, vidensudvekslingsplatforme og voucher-systemer, som fremmer samarbejde og vidensudveksling samt et gunstigere erhvervsmiljø for små og mellemstore virksomheder.

– Det er let for forskere og innovatorer at flytte mellem offentlige og private institutioner. Reglerne om ejendomsretten til intellektuelle ejendomsrettigheder er klare, og der findes udvekslings- og støtteordninger, som skal fremme vidensoverførsel og spin-offs fra universiteterne og tiltrække (venture)kapital og business angels.

– Der er ingen hindringer for etableringen og gennemførelsen af tværnationale partnerskaber og samarbejde.

8. Rammebetingelserne fremmer forretningsinvesteringer i FoU, iværksættervirksomhed og innovation

– Der er tæt sammenhæng mellem de politikker, der skal fremme innovation og iværksættervirksomhed og forbedre erhvervsmiljøet.

– Der er gunstige vilkår til at fremme et voksende og robust venturekapitalmarked, særlig for investeringer i opstartsfasen.

– I overensstemmelse med "Small Business Act" for Europa"[31] er reglerne for virksomhedsetablering og –drift enkle og udformet under hensyntagen til de små og mellemstore virksomheders behov. De lovgivningsmæssige rammer er gennemskuelige og ajourførte. Reglerne håndhæves effektivt. Markederne er dynamiske og konkurrenceprægede. Investorerne tilskyndes til at tage risici. Konkurslovgivningen begunstiger finansiel rekonstruktion af virksomhederne. Iværksættere, hvis første forsøg er slået fejl, diskrimineres ikke.

– Der findes et omkostningseffektivt system for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, som fremmer innovation og bevarer investeringsincitamenterne. Markedet for innovative varer og tjenesteydelser ajourføres løbende ved hjælp af et effektivt system for fastsættelse af standarder.

9. Den offentlige støtte til virksomhedernes forskning og innovation er enkel, lettilgængelig og af høj kvalitet

– Der findes et begrænset antal meget målrettede, klart adskilte og lettilgængelige støtteordninger, som supplerer EU-støtten og skal løse problemerne vedrørende de klare markedsfejl, der er blevet konstateret for så vidt angår adgangen til privat finansiering af innovation.

– Finansieringsstøtten er skræddersyet til virksomhedernes, navnlig de små og mellemstore virksomheders behov. Der er fokus på output frem for input og kontrol. Bureaukratiet skal begrænses mest muligt, udvælgelseskriterierne være enkle, og fristen for indgåelse af kontrakter og betaling være så kort som muligt. Finansieringsordningerne evalueres og benchmarkes regelmæssigt på grundlag af sammenlignelige ordninger i andre lande.

– Den nationale støtte tildeles på grundlag af internationale evalueringsprocedurer og tilskynder til tværnationalt samarbejde. Regler, procedurer og tidsplaner samordnes for at muliggøre deltagelse i EU-programmer og samarbejde med andre medlemsstater.

– Nystartede innovative virksomheder har ofte adgang til specifik støtte, som skal hjælpe dem med at markedsføre deres ideer hurtigt og fremme internationalisering.

10. Den offentlige sektor er selv drivkraft bag innovation.

– Den offentlige sektor giver incitamenter til at stimulere innovation inden for sine egne organisationer og ved leveringen af offentlige tjenesteydelser.

– Der gøres aktiv brug af offentlige indkøb af innovative løsninger for at forbedre de offentlige tjenester, herunder gennem selvstændige budgetter. Udbud er baseret på resultatspecifikationer, og kontrakter tildeles på grundlag af kvalitative kriterier, som begunstiger innovative løsninger, herunder f.eks. livscyklusanalyser, frem for blot laveste pris. Mulighederne for fælles offentlige indkøb udnyttes.

---

[31] "Tænk småt først". En "lov om små virksomheder" for Europa. KOM(2008)374.

– Der gives så vidt muligt fri adgang til data, som ejes af staten, som en kilde til innovation.

BILAG II

Resultattavle for forskning og innovation

Nedenstående liste over indikatorer vil danne grundlag for en resultattavle, der udarbejdes en gang om året som en del af overvågningen af Innovations-EU. Dataene, som vil være baseret på de seneste tilgængelige statistikker, vil blive forelagt hver enkelt medlemsstat, EU og de vigtigste lande uden for EU. Der vil blive gjort en indsats for at gøre dataene tilgængelige for EU-medlemsstaterne på regionalt (dvs. subnationalt) plan. Resultattavlen vil blive udarbejdet i perioden frem til 2020 og vil blive underkastet regelmæssig revision, alt afhængigt af adgangen til nye datakilder og/eller vedtagelsen af nye politiske retningslinjer. Kommissionen vil forsøge at etablere en supplerende resultatsindikator, der afspejler kønsaspektet, i resultattavlen.

Indikator	Datakilde
FORUDSÆTNINGER	
Menneskelige ressourcer	
1.1.1 Nyuddannede med doktorgrad (ISCED 6) pr. 1 000 personer i aldersgruppen 25-34*	Eurostat.
1.1.2 Procentdel af befolkningen mellem 30 og 34 år, der har afsluttet en videregående uddannelse *	Eurostat
1.1.3 Procentdel af de unge i aldersgruppen 20-24, som mindst har en gymnasial uddannelse	Eurostat
Åbne og attraktive forskningsordninger af topkvalitet	
1.2.1 Internationale videnskabelige sampublikationer pr. mio. indbyggere	Thomson/Scopus
1.2.2 Videnskabelige publikationer blandt de 10 % af verdens publikationer, der nævnes hyppigst, som procentdel af landets samlede antal videnskabelige publikationer	Thomson/Scopus
1.2.3 Ph.d-studerende uden for EU[32] pr. mio. indbyggere	**Eurostat/OECD**
Finansiering og støtte	
1.3.1 Offentlige FoU-udgifter i procent af BNP	Eurostat
1.3.2 Venturekapital (opstart, udvidelse og erstatning) i procent af BNP	EVCA/Eurostat
VIRKSOMHEDERNES AKTIVITETER	
Virksomhedernes investeringer	
2.1.1 Virksomhedernes FoU-udgifter i procent af BNP	Eurostat
2.1.2 Udgifter til innovation, som ikke er relateret til FoU, i procent af	Eurostat

[32] Udenlandske ph.d.-studerende fra lande uden for EU.

omsætningen	
Forbindelser og iværksætterkultur	
2.2.1 Andel af små og mellemstore virksomheder, som selv gennemfører innovationsaktiviteter	Eurostat
2.2.2 Innovative små og mellemstore virksomheder, der samarbejder med andre virksomheder, som procentdel af det samlede antal små og mellemstore virksomheder	Eurostat
2.2.3 Offentlig-private sampublikationer pr. mio. indbyggere	Thomson/Scopus
Intellektuel ejendom	
2.3.1 Ansøgninger om PCT-patenter pr. mia. i BNP (købekraftstandard i EUR)	Eurostat
2.3.2 Ansøgninger om PCT-patenter vedrørende samfundsmæssige udfordringer pr. mia. i BNP (købekraftstandard i EUR) (begrænsning af klimaændringer, sundhed)	OECD
2.3.3 EF-varemærker pr. mia. i BNP (købekraftstandard i EUR)	OHIM/Eurostat
2.3.4 EF-design pr. mia. i BNP (købekraftstandard i EUR)	OHIM/Eurostat
OUTPUT	
Innovatorer	
3.1.1 Små og mellemstore virksomheder (over 10 ansatte), der indfører produkt- eller procesinnovationer, som andel af det samlede antal små og mellemstore virksomheder	Eurostat
3.1.2 Små og mellemstore virksomheder (over 10 ansatte), der indfører markedsførings- eller organisationsinnovationer, som andel af det samlede antal små og mellemstore virksomheder	Eurostat
3.1.3 Virksomheder med høj vækst (med over 10 ansatte) som andel af det samlede antal virksomheder[33]	Eurostat
Økonomiske virkninger	
3.2.1 Beskæftigelse inden for vidensintensive aktiviteter (KIA) (fremstillingsvirksomhed og tjenesteydelser) som andel af arbejdsstyrken	Eurostat
3.2.2 Eksport foretaget af fremstillingsvirksomheder på mellemhøjt og højt teknologisk niveau (Med/hi.tech) som andel af den samlede vareeksport	UN/Eurostat
3.2.3 Eksport af vidensintensive tjenesteydelser (KIS) som andel af den samlede eksport af tjenesteydelser	UN/Eurostat
3.2.4 Salg af innovationer, som er nye på markedet eller nye for den enkelte virksomhed, som andel af omsætningen	Eurostat
3.2.5 Licens- og patentindtægter fra udlandet i procent af BNP	Eurostat

**Fordelingen efter køn er endnu ikke oplyst for disse indikatorer.*

[33] Såfremt der foreligger data inden udgangen af 2011.

Sammenligning mellem EU og USA

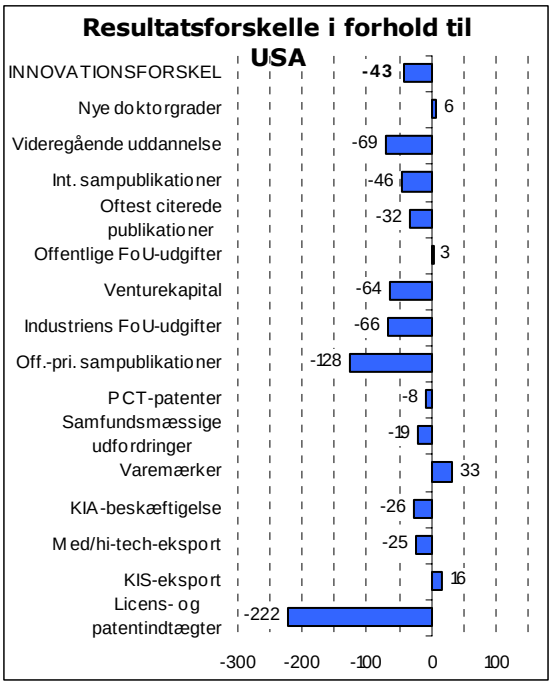

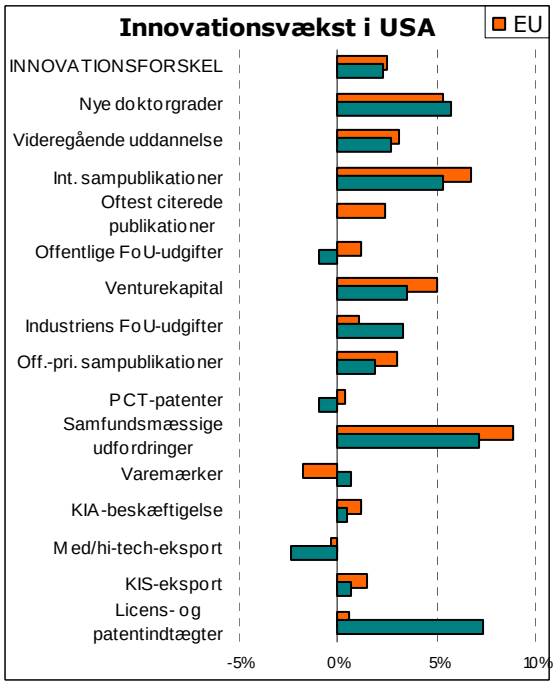

Sammenligning mellem EU og Japan

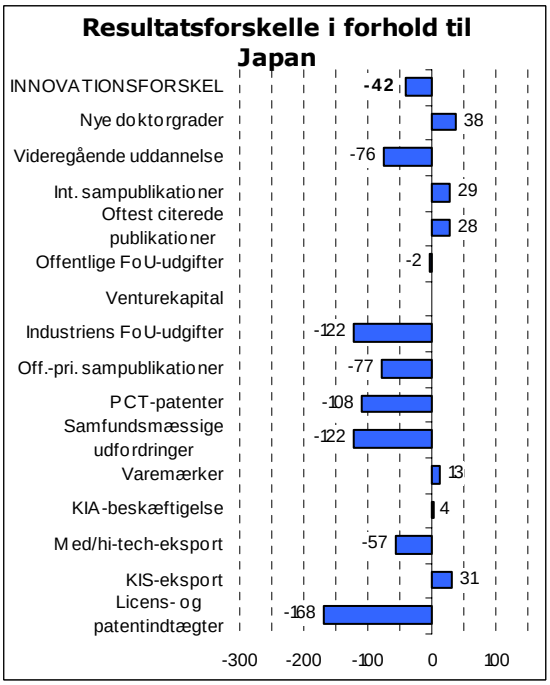

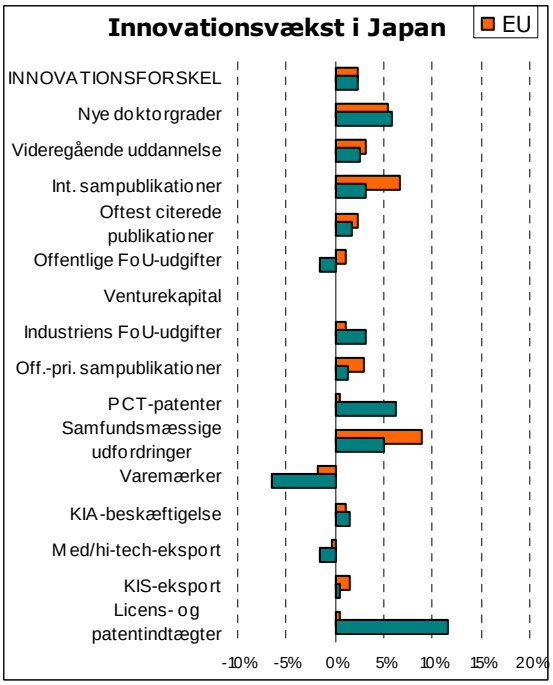

Sammenligning mellem EU og Kina

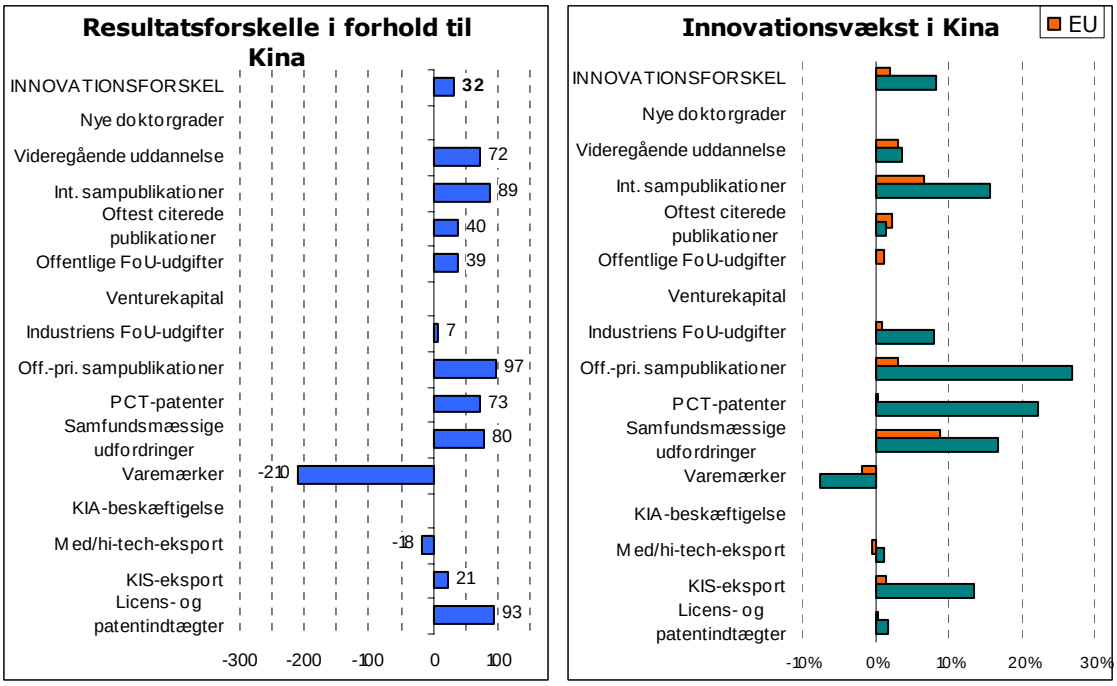

Bemærk: Sammenligninger baseret på de seneste data: 2008 for alle indikatorer undtagen: internationale sampublikationer (2009); oftest citerede publikationer (2207); offentlig-private sampublikationer (2007); PCT-patenter (2007); beskæftigelse inden for vidensintensive aktiviteter (KIA) (2007). For Japan: data ikke tilgængelige for venturekapital, og de seneste data om beskæftigelse inden for vidensintensive aktiviteter (KIA) er fra 2005. For Kina: data ikke tilgængelige for nye doktorgrader, venturekapital, patentomkostninger og beskæftigelse inden for vidensintensive aktiviteter (KIA).

BILAG III

Europæiske innovationspartnerskaber

Målsætninger og anvendelsesområde for et pilotprojekt vedrørende et europæisk innovationspartnerskab inden for aktiv og sund aldring

1. Aktørerne i partnerskabet

Når baby-boom-generationen går på pension, vil den del af befolkningen, der er over 60 år, stige dobbelt så hurtigt som før 2007, dvs. med 2 mio. personer om året. I 2050 vil antallet af personer over 50 år være steget med 35 %, og antallet af personer over 85 år vil være tredoblet. Hvis det nuværende sygdomsbillede for disse aldersgrupper forbliver uændret, vil mange millioner flere europæere lide af neuro-degenerative sygdomme (Alzheimer/Parkinson) og andre som kræft og kardiovaskulære sygdomme, som forekommer hyppigere i en sen alder. Dette kræver en øget indsats med hensyn til opdagelse og udbredelse af screening, detektion og (ikke-invasiv) diagnose, af lægemidler og behandlinger til at forebygge og helbrede disse sygdomme. Hertil kommer, at innovative løsninger, herunder ikt og andre teknologier, har potentiale til at levere individualiseret medicin, sundhedsbehandling og social behandling af høj kvalitet samtidig med, at vores behandlingssystemer bliver mere effektive.

Kombinationen af en mindre erhvervsaktiv befolkningsgruppe og en større andel pensionister med helbredsproblemer vil sætte velfærdssystemerne under et voldsomt pres allerede i de kommende år. Opfyldelsen af den ældre befolkningsgruppes specifikke behov åbner samtidig op for nye markedsmuligheder for dem, der er i stand til at levere intelligente og innovative løsninger på de problemer, som den aldrende befolkning er udsat for, herunder social isolation, hyppige fald og nedsat mobilitet. At finde gennembrud og give ældre mennesker mulighed for at leve et sundere, mere selvstændigt og længere liv vil ikke alene give betydelige samfundsmæssige men også økonomiske fordele.

Målene med innovationspartnerskabet er at sætte borgerne i stand til senest i 2020 at klare sig selv i længere tid og bevare et godt helbred, øge det gennemsnitlige antal sunde leveår med to og, samtidig med opfyldelsen af dette mål, **forbedre vores social- og sundhedssystemers bæredygtighed og effektivitet samt skabe et marked i EU og globalt for innovative produkter og tjenesteydelser med nye muligheder for EU's erhvervsliv**.

2. Levering og udbredelse af instrumenter

Partnerskabet om aktiv og sund aldring skal have:

En stærk forskningsdel, der om muligt resulterer i nye lægemidler for ældre, nye behandlingsformer eller diagnoseredskaber, nye institutionelle eller organisatoriske tilgange samt nye løsninger, der giver de ældre mulighed for at få en bedre livskvalitet. Forskningen kan finde sted enten ved at iværksætte nye forskningsprogrammer/projekter (bl.a. ved brug af prækommercielle offentlige indkøb) eller ved at koordinere eksisterende forskningsprogrammer (som det allerede er tilfældet for Alzheimers sygdom eller aldring som en del af EU's fælles programlægningsinitiativ).
Demonstration, pilotprojekter og forsøg i stor skala, der involverer ældre, patienter, plejere, sundhedsfaciliteter, kommunal pleje og hjemmepleje, ikt-infrastrukturer osv., med henblik på at afprøve løsninger på en tilstrækkelig stor skala på koordineret vis på tværs af grænserne og forskellige kontekster. Sådanne demonstrationer vil skulle finde sted på tværs af forskellige lokaliteter, idet man skal sikre sammenlignelighed og interoperabilitet. Støtten hertil kan

komme fra EU og en række nationale instrumenter, f.eks. strukturfondene, Den Europæiske Investeringsfond og nationale eller europæiske innovationsfonde.
At fremskynde oprettelsen af de nødvendige rammebetingelser og skabe den nødvendige efterspørgsel, som vil skulle omfatte en forbedring af reglerne for kliniske forsøg og afprøvning, accelereret vurdering af nye lægemidler foretaget af Det Europæiske Lægemiddelagentur, patentering og patentbeskyttelse, lovgivningsmæssige krav som f.eks. foranstaltninger til beskyttelse af helbreds- og personoplysninger, refusion gennem nationale sygesikringsordninger og koordinerede offentlige indkøb (netværk af offentlige myndigheder), til sikring af interoperabilitet og fastsættelse af standarder og referencekrav for nyt udstyr og tjenesteydelser inden for telemedicin og selvhjulpen tilværelse, oprettelse af en fond til innovation på plejeområdet og for sjældne sygdomme samt løse problemer med eventuelle hindringer for adgangen til markeder i tredjelande.

Det er ligeledes nødvendigt at identificere områder (både med hensyn til FoU og tilknyttede emner som standardisering), hvor det vil være nødvendigt eller ønskeligt at samarbejde med tredjelande.

Dette vil udmunde i et begrænset antal arbejdspakker med forslag til foranstaltninger med henblik på at opfylde følgende strategiske målsætninger:

– At finde og udbrede innovative løsninger, kliniske forsøg, lægemidler og behandlingsformer, at bekæmpe og behandle aldersrelaterede kroniske sygdomme (f.eks. Alzheimers sygdom og Parkinsons sygdom såvel som kræft, sukkersyge, kardiovaskulære sygdomme og andre kroniske sygdomme), alt imens der gives offentlig støtte til forskning vedrørende mindre hyppige eller sjældne sygdomme (der ikke tiltrækker tilstrækkelige privatfinansierede forskningsmidler)

– At udvikle nye innovative politikker og forretningsmodeller med henblik på at opnå mere integrerede social- og sundhedsordninger for de ældre og forbedre både hjemme- og selvplejen. samt på en stor skala at skræddersy og udbrede nye innovative (herunder ikt-baserede) løsninger for langtidspleje af de ældre, f.eks. forvaltning af kroniske sygdomme. Denne arbejdspakke vil også omfatte fremme af offentlige indkøb og et samarbejde med henblik på en vurdering af sundhedsteknologi i EU vil også bidrage til denne målsætning. At fremme udviklingen og indførelsen af innovative løsninger, herunder ikt-baserede teknologier og andre teknologier, for produkter, anordninger og tjenesteydelser, som er specielt tilpasset de ældre, for at hjælpe dem med at leve et mere aktivt og uafhængigt liv, f.eks. alarm- og sikkerhedssystemer, støtte til de daglige aktiviteter, faldsikringsudstyr, tjenesteydelser i forbindelse med social interaktion og robotteknologi i hjemmet samt specifik adgang til internet.

3. Aktører og styreformer

For at det skal lykkes, vil Kommissionen gennem innovationspartnerskaberne samle alle Europas væsentligste aktører på dette område og anmode dem om at forpligte sig aktivt og vedvarende. Dette omfatter ikke kun EU's og medlemsstaternes myndigheder og regulatorer, standardsættere og indkøbskyndige, men også repræsentanter for offentlige social- og sundhedsmyndigheder, for lægestanden og for forskningsinstitutter inden for sundhed og aldring. Inddragelsen af den offentlige sektor vil også omfatte medicinalvareindustrien og den bioteknologiske industri, fabrikanter af medico-teknisk udstyr og hjælpemidler, ikt-industrien, syge- og socialsikringssektoren og formidlere af (venture)kapital. Repræsentanter for de ældres brugergrupper og sundhedsorganisationer vil også få en vigtig rolle i dette partnerskab.

Kommissærerne med ansvar for sundhed og den digitale agenda vil som led i styringen af flagskibet "Innovation i EU" have ansvaret for en succesfuld gennemførelse af partnerskabet om aktiv og sund aldring. Kommissionen vil opfordre de berørte parter fra ovennævnte grupper til at deltage i partnerskabet. Det vil blive nedsat et styringsorgan, der vil omfatte repræsentanter på højt niveau fra medlemsstaterne, industrien og det sundhedspersonale, der beskæftiger sig med de ældre, for at sikre en effektiv og rettidig gennemførelse. Styringsorganet vil overvåge arbejdet i de tre arbejdsgrupper, der består af eksperter, praktikere og brugere, og som hver især vil fokusere på arbejdspakkernes udvikling og gennemførelse.

Partnerskabet bør medføre effektivitetsforbedringer for alle deltagere. Kommissionen vil for sit vedkommende strømline og forenkle de initiativer, der allerede findes på dette område. Således vil de relevante teknologiplatforme, fælles programmer, lead market-initiativer og andre relevante projekter, der finansieres gennem EU's rammeprogrammer, blive integreret i partnerskabet.

Styringsorganets første opgave vil være - med støtte fra arbejdsgrupperne - at udarbejde et strategisk arbejdsprogram inden for de første seks måneder, hvori defineres en forskningsagenda, prioriteter for demonstrationer og anvendelse i stor skala, identificering af fremgangsmåder til at samle ekspertise, vurdering af de nødvendige finansieringsbehov og -kilder, specifikation af instrumenter til udbredelse og politikker til at opnå hurtig forskning, hurtige innovationsresultater og til at bringe produkter og tjenesteydelser på markedet uden unødige forsinkelser. Dette bør omfatte en gennemgribende analyse af forskningsbehovene og af det arbejde, der allerede er iværksat, for således at undgå overlapning og sikre, at partnerskabet kan bygge på den nyeste viden og ekspertise. De nødvendige milepæle og overvågningsinstrumenter skal ligeledes defineres. En særlig arbejdsgruppe skal støtte styringsorganet i forbindelse med udviklingen af overvågningsindikatorer og dataindsamling.

Yderligere potentielle innovationspartnerskaber, der er blevet undersøgt af Kommissionen

Intelligente byer

Målsætningen er senest i 2020 og med 2010 som udgangspunkt at støtte en række europæiske pionerbyer (med en samlet befolkning på mindst 20 mio. indbyggere) i deres forsøg på at reducere CO2-udslippet med mere end 20 %, øge andelen af vedvarende energikilder i det energimiks, der anvendes til produktion af elektricitet, varme og nedkøling, 20 %, og øge energieffektivitet i slutanvendelserne med 20 %. Partnerskabet vil påvise mulighederne for at opnå hurtige fremskridt med hensyn til EU's energi- og klimamålsætninger på lokalt niveau og samtidig vise borgerne, at deres livskvalitet og lokaløkonomi kan forbedres gennem investeringer i energieffektivitet, vedvarende energikilder og løsninger til energisystemforvaltning, herunder intelligent måling og anvendelse af ikt-innovationer samt en mere effektiv bytransport.

Et vandeffektivt Europa

Partnerskabet har til formål at fremme aktiviteter, der kan sætte skub i innovation i vandsektoren og fjerne eventuelle innovationsbarrierer. Aktiviteterne skal gøre det muligt at nå EU's vandpolitiske målsætninger ved at reducere EU's vandfodaftryk, forbedre vandsikkerheden og fremme den europæiske vandindustris lederposition på verdensmarkedet.

Bæredygtig levering af ikke-energiråstoffer til et moderne samfund

Formålet er at sikre en sikker forsyningskæde og en effektiv og bæredygtig forvaltning og anvendelse af ikke-energiråstoffer i hele værdikæden i Europa. Det er så meget desto mere nødvendigt at finde løsninger på de forskellige samfundsmæssige udfordringer. Dette partnerskab bygger på demonstrationen af 10 innovative pilotanlæg til udvinding, behandling og genvinding af råstoffer og på at finde en erstatning for mindst tre centrale anvendelser af råstoffer af kritisk betydning.

Intelligent mobilitet for Europas borgere og erhvervsliv

Partnerskabet har til formål at udstyre Europa med gnidningsløse transportmuligheder fra dør-til-dør og effektive logistiksystemer ved at fremme en bred og koordineret udvikling og udbredelse af intelligente transportsystemer (ITS). Innovationspartnerskabet vil bygge på de tilgængelige forsknings- og udviklingsresultater og anvende dem til innovation og en konkret operativ udnyttelse kombineret med yderligere forskningsforanstaltninger, politikforanstaltninger og lovgivningsmæssige foranstaltninger.

Landbrugets produktivitet og bæredygtighed

Verdens fødevareefterspørgsel vil stige kraftigt i de næste 20 år. Partnerskabet har til formål at fremme en ressource-effektiv og produktiv landbrugssektor med en lav emission, der fungerer i harmoni med de vigtigste naturlige ressourcer, som landbruget afhænger af, f.eks. jord og vand. Målsætningen er at opnå en sikker og vedvarende levering af fødevarer, foder og biomaterialer, både eksisterende og nye. Der er behov for at forbedre procedurerne for at beskytte miljøet, tilpasse sig klimaændringerne og reducere disse. Partnerskabet vil bygge bro mellem frontlinjeforskning og –teknologi og de berørte landbrugere, virksomheder og konsulenter.